

Afsluttende projekt

- Virksomhedsskatteordningen overfor det skatteretlige neutralitetsprincip

Vejleder:

Henrik Bro

Udarbejdet af:

Patricia Woiremose Stampe

Antal anslag: 151.065

Antal sider ekskl. forside og litteraturliste: 77

Indholdsfortegnelse

Resume	4
Forkortelser	5
1. Indledning	6
1.1. Problemformulering	7
1.2. Metode	8
1.3. Afgrænsning	8
2. Det skatteretlige neutralitetsprincip	10
3. Virksomhedsskatteordningen	12
3.1. Den historiske udvikling	12
3.2. Beskrivelse af VSO	13
3.3. Kriterier for anvendelse af VSO	14
3.4. Indkomstopgørelse	16
3.4.1. Overskud/ underskud	16
3.4.2. Bagatelgrænse	18
3.5. Begreber i virksomhedsskatteordningen	19
3.5.1. Indskudskonto	19
3.5.2. Hæverækkefølgen	19
3.5.2.1. Den udvidede hæverækkefølge	20
3.5.3. Mellemregningskonto	22
3.5.4. Rentekorrektion	22
3.5.5. Kapitalafkast	23
3.5.6. Opsparing	23
4. Analyse af VSO overfor kapitalselskaber og neutralitetsprincippet	25
4.1. Sikkerhedsstillelse for privat gæld	25
4.1.1. Sikkerhedsstillelse for privat gæld før lov nr. 992	25
4.1.2. Sikkerhedsstillelse for aktionær i selskabsform	28
4.1.3. Sikkerhedsstillelse for VSO før lov nr. 992 af 16. september 2014 overfor aktionær i selskabsform	29
4.1.4. Sikkerhedsstillelse for privat gæld efter lov nr. 992	30
4.1.5. Sikkerhedsstillelse for VSO efter lov nr. 992 af 16. september 2014 overfor aktionær i selskabsform	35
4.2. Krav til tilbageværende virksomhed	38
4.2.1. Delvist afståelse	38
4.2.2. Delvist ophør	41
4.2.3. Pension/ Ophørspension	42
4.2.4. Mulighed for at forsat at anvende VSO	43
4.2.4.1. Beskatning ved underskud	47
4.2.5. Modregning i opsparet overskud	48
4.2.6. Modregning i positiv kapitalindkomst	48
4.2.7. Modregning i anden personlig indkomst	49
4.2.8. Modregning i skattepligtig indkomst	49
4.2.8.1. Ændring af indkomst	49
4.2.9. Virksomhedsomdannelse	50
4.2.10. Krav til kapitalselskab	51
4.2.10.1. Sambeskatning	53

4.2.10.2. Pension / Ophørspension.....	53
4.2.10.3. Underskud.....	53
4.2.10.4. Ændring af indkomst.....	55
4.2.11. Sammenfatning af krav til tilbageværende virksomhed.....	56
4.3. Hævning og udlån fra VSO	60
4.3.1. Beløb som faktisk overføres.....	60
4.3.2. Beløb som anses for overført.....	60
4.3.3. Beløb der er hensat til senere faktisk hævning	61
4.3.4. Udlån.....	62
4.3.5. Udlån af privat karakter.....	63
4.3.6. Udlån af erhvervsmæssig karakter.....	65
4.3.7. Aktionærlån i selskaber	67
4.3.8. Sammenfatning af hævninger og udlån.....	68
5. Ændring af VSO.....	70
6. Ændring af VSO efter L 123.....	73
7. Diskussion og konklusion.....	75
8. Afgørelser og bindende svar	79
9. Litteraturliste	80

Resume

Virksomhedsskatteordningen blev indført som led i skattereformen af 1987 med henblik på at ligestille selvstændige erhvervsdrivende med aktionærer i kapitalselskaber. Dette speciale tager udgangspunkt i virksomhedsskatteordningen efter indførelsen af lov nr. 992 af 16. september 2014 for at klarlægge gældende ret. Fastlæggelsen af gældende ret sker ved hjælp af lov, lovforarbejder, den juridiske vejledning samt retspraksis.

Efter lovændringen er der indsat værnsregler for at hindre selvstændige erhvervsdrivende i at udnytte virksomhedsskatteordningen utilsigtet til at opnå økonomisk gevinst. Specialet vil blandt andet undersøge, hvorvidt disse værnsregler lever op til hensigten med indførelsen af virksomhedsskatteordningen og endvidere lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip om, at der ikke må være en skattemæssig fordel ved at vælge den ene virksomhedstype frem for den anden.

I specialet undersøges tre udvalgte problemstillinger/emner, såsom sikkerhedsstillelse, krav til tilbageværende virksomhed samt udlån. I alle tre problemstillinger ses en forskel på om en selvstændig erhvervsdrivende har valgt at drive sin virksomhed i virksomhedsskatteordningen eller i et kapitalselskab. Denne forskel betyder, at virksomhedsskatteordningen inden for de udvalgte problemstillinger ikke altid lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip.

Afslutningsvis analyseres vedtagne lovforslag L 123 for at vurdere om der ændres på de problemstillinger, som strider imod virksomhedsskatteordningens formål og det skatteretlige neutralitetsprincip.

Analysen vil indebære høringssvar fra forskellige organisationer, som forholder sig til lovforslaget samt hvilke problemstillinger, der stadig gør sig gældende.

På baggrund af analysen konkluderes det, at det overordnede formål med virksomhedsskatteordningen stadig er opfyldt og lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip.

Forkortelser

BET:	Bekendtgørelse
DBSL:	Dødsboskatteloven
FSR:	FSR – danske revisorer
HR:	Dom eller kendelse afsagt af Højesteret
KKSL:	Konkursskatteloven
KSL:	Kildeskatteloven
LL:	Ligningsloven
L 200:	Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteloven, nr. 200 af 11. Juni 2014
L 123:	Lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., aktieavancebeskatningsloven, virksomhedsskatteloven og forskellige andre love samt ophævelse af lov om investeringsfonds, nr. 123 af 2. juni 2016
LSR:	Landsskatteretten
PBL:	Pensionsbeskatningsloven
PSL:	Personskatteloven
SEL:	Selskabsloven
SFL:	Skatteforvaltningsloven
SKL:	Skattekontrolloven
SKM:	Skatteministeriet
SL:	Statsskatteloven
SSL:	Selskabsskatteloven
TFS:	Tidsskrift for Skatteret
U:	Ugeskrift for Retsvæsen
VOL:	Virksomhedsomdannelsesloven
VSL:	Virksomhedsskatteloven
VSO:	Virksomhedsskatteordning
ØRL:	Dom eller kendelse afsagt af Østre Landsret

1. Indledning

Det danske skattesystem er komplekst og gennemgår hele tiden forandringer. Skattesystemet er opbygget omkring et skattepolitisk formål, der tilsiger at beskatning ikke må medføre forskellige virkninger alt efter, hvilken måde beskatningen sker på – kaldet det skatteretlige neutralitetsprincip.

Siden 1986 har der været 3 skattereformer, som alle har haft indflydelse på personskatteloven. Skattereformen i 1987 resulterede blandt andet i en opdeling af indkomsten i en personlig indkomst og en kapitalindkomst, med det resultat, at fradragsværdien af renter for private og selvstændigt erhvervsdrivende blev ændret, dog uden at dette fik indflydelse på kapitalselskaber. Som led i skattereformen af 1987 blev der derfor gennemført en særlig skatteordning for selvstændigt erhvervsdrivende, kaldet virksomhedsskatteordningen (herefter ”VSO”). VSO blev indført ved lov nr. 144 af 19. marts 1986 om indkomstbeskatning af selvstændige erhvervsdrivende.¹

Baggrunden for indførelse af ordningen var skattemæssigt at kunne ligestille beskatningen af de selvstændigt erhvervsdrivende.² VSO gjorde det muligt for selvstændigt erhvervsdrivende at opnå nogle af de samme fordele, som kapitalselskaber havde. En af disse fordele er opsparing af overskud i virksomheden til en beskatning svarende til den gældende skattesats for kapitalselskaber samt fuldt fradrag for renter.

VSO er et skattemæssigt begreb, hvilket betyder, at ordningen ikke er nogen selvstændig juridisk enhed eller registreret ved særskilt CVR-nummer. VSO er et alternativ til beskatning efter reglerne i personskatteloven og kapitalafkastordningen. Selvstændigt erhvervsdrivende har derfor forskellige muligheder, hvad angår beskatningen af virksomhedens indkomst. Valget er afhængig af de konkrete forhold og skatteberegning.

VSO anvendes af mange selvstændigt erhvervsdrivende³ og er siden indførelsen af ordningen i 1987, blevet anvendt bredt inden for mange forskellige brancher.⁴

¹ Virksomhedsskattebogen er i dag offentliggjort som lovbekendtgørelse nr. 1114 af 18. september 2013 om indkomstbeskatning af selvstændige erhvervsdrivende.

² Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3

³ I 2012 var tallet 175.000, jf. Forslag til lov om ændring af virksomhedsskattebogen, nr. 200 af 11. juni 2014 (FT 2013-2014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 5.2

⁴ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2013, s. 34

Ordningen er løbende blevet ændret, seneste ved lov nr. 992 af 16. september 2014. Ved ændringen er der indsat værnsregler, som skal hindre selvstændigt erhvervsdrivendes mulighed for at udnytte ordningen utilsigtet til private formål. Spørgsmålet er om de indsatte værnsregler har ændret VSO indholdsmæssigt, eller om ordningen stadig lever op til sit formål, og dermed stadig er en attraktiv ordning for selvstændigt erhvervsdrivende.

VSO vil i det afsluttende projekt analyseres overfor kapitalselskaber samt overfor det skatteretlige neutralitetsprincip for at vurdere, hvorvidt ordningen og de indsatte værnsregler lever op til formålet.

1.1. Problemformulering

Det afsluttende projekt vil redegøre for de skattemæssige ligheder og forskelle mellem VSO og kapitalselskaber for at kunne vurdere, hvorvidt VSO lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip om, at skattemæssige fordele ikke må være afgørende for valg af virksomhedsform.

Ud fra ovenstående problemstilling søges følgende spørgsmål besvaret:

- Hvorledes lever virksomhedsskatteordningen op til det skatteretlige neutralitetsprincip?

Indledningsvis gives en kort introduktion i VSO udformning, anvendelse og formål for dermed at skabe et overblik over baggrunden for indførelsen af ordningen.

Herefter analyseres forskellige udvalgte problemstillinger inden for VSO for at kunne vurdere om ordningen, samt de indsatte værnsregler stadig lever op til baggrunden for indførelsen af ordningen. Dernæst foretages en komparativ analyse af VSO overfor kapitalselskaber for at kunne vurdere, hvorvidt ordningen lever op til formålet om at ligestille de to virksomhedstyper, og om ordningen stadig er et attraktiv valg for selvstændigt erhvervsdrivende. Den komparativ analyse holdes op imod det skatteretlige neutralitetsprincip for at vurdere, om VSO opfylder princippet.

Afslutningsvis undersøges VSO efter vedtagelse af lovforslag L 123 af 2. juni 2016 for at vurdere, hvorvidt der stadig findes problemstillinger ved VSO.

1.2. Metode

Det afsluttende projekts problemformulering vil forsøge at blive besvaret ved anvendelse af den retsdogmatiske metode, der beskriver, analyserer og fortolker gældende ret.⁵

Der foretages en analyse af reglerne og loven omkring VSO for at undersøge om retstilstanden er tilfredsstillende, samt om den lever op til formålet omkring VSO.

De primære retskilder ved fastlæggelsen af gældende ret er love sammenholdt med lovgivers intentioner og baggrund for loven i form af lovforarbejder. Udover lov og forarbejder er den juridisk vejledning 2016-2 anvendt. Den juridiske vejledning er med til at fastlægge gældende praksis sammen med anden lovgivning, hvilket betyder at borgere og virksomheder kan støtte ret på den juridiske vejledning, så længe indholdet af denne ikke er i uoverensstemmelse med højere rangerende retskilder, såsom afgørelser og domme.

Både den juridiske vejledning samt lov og forarbejder er retskilder, der vurderes som værende af en høj grad af objektivitet og pålidelighed. Dette må betyde, at det afsluttende projekts indhold medfører en høj grad af troværdighed.

Udfyldning og forståelsen af bestemmelserne fastlægges på baggrund af retspraksis samt bindende svar fra SKAT.

Til at belyse de skattemæssige forskelle og ligheder mellem VSO og kapitalselskaber anvendes love, forarbejder samt afgørelser og bindende svar fra SKAT.

1.3. Afgrænsning

Det afsluttende projekt omhandler reglerne for selvstændigt erhvervsdrivende, som driver virksomhed under VSO, hvorfor udgangspunktet for afhandlingen vil være i reglerne omkring virksomhedsskatteovens afsnit 1. Udgangspunktet tages i enkeltmandsvirksomheder, hvorfor der afgrænses fra virksomheder, som drives som interessentselskab eller kommanditselskab. Derudover afgrænses der for hobbyvirksomheder, idet disse per definition ikke kan anvende VSO, eftersom en hobbyvirksomhed ikke opfylder betingelserne for at udgøre en selvstændig erhvervsvirksomhed.

⁵ Peter Blume, Retssystemet og juridisk metode, s. 66

Det primære fokus vil være på VSO efter lovændringen nr. 992 af 16. september 2014 samt lovændringen ved lovforslag L 123 og de særlige regler som giver anledning til en undersøgelse af, hvorvidt disse regler opfylder ordningens formål. En dybdegående analyse af alle dele af VSO vil være for omfangsrig, og falder derfor uden for det afsluttende projekts område. Derfor er reglerne for VSO omkring ejendomme, konkurs, ægtefællesuccession, pension og dødsbøbeskatning ikke medtaget i det afsluttende projekt, med undtagelse af enkelte steder, hvor det har relevans for analysen af VSO.

I det afsluttende projekt indgår en komparativ analyse af VSO overfor kapitalselskaber, men reglerne for kapitalselskaber vil dog ikke blive gennemgået dybdegående. Dette skyldes, at der ikke er tale om udtømmende analyse af reglerne for kapitalselskaber, idet der alene er fokus på betydningsfulde forhold, der illustrerer ligheder og forskelle mellem kapitalselskaber og VSO. Udgangspunktet for kapitalselskaber er i aktie- og anpartsselskaber, hvorfor alle andre selskabsformer ikke vil indgå i det afsluttende projekt.

Derudover vil beskatning i henhold til reglerne i personsskatteoven samt reglerne om kapitalafkastordningen ikke blive gennemgået, med undtagelse af enkelte scenarier, hvor disse regler har relevans for analysen af VSO.

2. Det skatteretlige neutralitetsprincip

Neutralitetsprincippet inden for skatteområdet har ikke nogen fast definition, men er et skattepolitisk mål om, at beskatning ikke må medføre forskellige virkninger alt efter, hvilken måde der beskattes på.

Selvom der ikke findes nogen fast definition af neutralitetsprincippet, findes princippet nævnt i forskellige love og betænkninger. For eksempel er det i momssystemdirektivets art. 1(2), anført at *”det fælles momssystem bygger på det princip, at der på varer og ydelser skal anvendes en general forbrugsafgift, der er nøjagtig proportional med varernes og ydelsernes pris, uanset antallet af transaktioner i de produktions- og distributionsled, der ligger før beskatningsleddet.”*⁶

Definitionen i momssystemdirektivet stemmer godt overens med det skattepolitiske mål om, at beskatningen ikke må medføre forskellige virkninger.

Ved fortolkning af lovgivning er det ofte gjort gældende, at en bestemt fortolkning er nødvendig under hensyn til det skatteretlige neutralitetsprincip. Dette må formentlig være en misforståelse, idet neutralitetsprincippet ikke siger noget om, hvordan fortolkningen af enkelte bestemmelser skal ske. Neutralitetsprincippet kan derfor ikke hjælpe med at fortolke bestemmelser, men giver derimod en baggrund for, hvorfor skattelovgivningen er indrettet, som den er.⁷

Når det skal analyseres, hvorvidt det skatteretlige neutralitetsprincip er overholdt, klarlægges først den politiske målsætning, der har motiveret de gældende regler, og herefter undersøges om den politiske målsætning er opfyldt under hensyn til reglernes udformning og praktisering.⁸

Ifølge Mogens Eggert Møller er en af de vigtigste former inden for økonomisk neutralitet et frit valg af virksomhedsform, idet den ene virksomhedsform ikke bør stilles bedre end den anden virksomhedsform.⁹

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX:62012CJ0249>

⁷ Aage Michelsen m.fl., Lærebog om indkomstskat 2013, s. 61

⁸ Mogens Eggert Møller, »Om skatteneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, s. 359

⁹ Mogens Eggert Møller, »Om skatteneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, s. 361

Når det skatteretlige neutralitetsprincip anvendes inden for koncernbeskatning gælder der, at et foretagende som indgår i koncernform ikke skal pålægges en højere eller lavere beskatning på grund af den valgte organisationsform.¹⁰

Skattetænkning må derfor ikke være afgørende for valget af organisationsform. Det skatteretlige neutralitetsprincip er ikke blot et udtryk for rettigheder for den enkelt virksomhedsform, men også et udtryk for pligter for således at opnå en form for ”ligestilling” af virksomhedsformer.

Det skatteretlige neutralitetsprincip er ikke nødvendigvis et udtryk for ligebehandling, men mere et forsøg på at eliminere de forskelle af økonomiske og skatteretlige aspekter, der kan eksistere mellem koncernselskaber og enkeltmandsvirksomheder.¹¹

VSO er blandt andet gennemført på baggrund af det skatteretlige neutralitetsprincip, idet man fra lovgivers side har ønsket at sidestille selskabs- og virksomhedsbeskatning. Dette fremgår af forarbejderne om forslag til lov om indkomstbeskatning af selvstændigt erhvervsdrivende, hvor hensigten med VSO er at ligestille selvstændigt med virksomheder drevet i selskabsform, således at der opnås samme skattemæssige muligheder uanset valg af virksomhedsform.¹²

Det skatteretlige neutralitetsprincip er her et udtryk for, at man - uanset valg af virksomhedsform – ikke stilles skattemæssigt ringere, hvilket fjerner præferencen for én bestemt type af virksomhedsform.

På baggrund af ovenstående gennemgang af det skatteretlige neutralitetsprincip samt udgangspunktet for indførelsen af VSO, har det derfor relevans at undersøge, hvorvidt VSO lever op til neutralitetsprincippet.

¹⁰ Jan Pedersen mfl., Skatteretten 2, s. 363

¹¹ Jakob Bundgaard, Koncernskatteretlige neutralitetsstudier, s. 31

¹² Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A), almindelige bemærkninger, pkt. 3

3. Virksomhedsskatteordningen

I dette afsnit vil reglerne for VSO blive beskrevet, herunder hvilke betingelser der gælder for anvendelsen, formålet samt hensigten med selve ordningen og dens indførelse. Afsnittet vil danne fundamentet for den senere analyse af VSO overfor reglerne i kapitalselskaber, samt om ordningen lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip.

Baggrunden for lovændringen ved lov nr. 992 af 16. september 2014 vil kort blive gennemgået for at give et indblik i de problemer der er fremkommet med ordningen samt hvilke tiltag, der er blevet iværksat for at få lukket eventuelle utilsigtet udnyttelser, som ordningen har givet anledning til.

3.1. Den historiske udvikling

Den skattepligtige indkomst blev, før VSO, opdelt i personlig indkomst og kapitalindkomst, idet formålet var at beskatte indtægter fra investeringer og opsparinger lempeligere end indtægter fra almindeligt arbejde.¹³ Opdelingen betød, at ikke alle omkostninger havde samme fradragsværdi, hvilket fik konsekvenser for de selvstændigt erhvervsdrivende. I forbindelse med skattereformen i 1987 blev VSO derfor indført, og fik virkning fra og med indkomståret 1987, jf. VSL § 24. Ordningen skulle minde om reglerne i SEL, således at der kunne opnås samme skattemæssige muligheder uanset, hvilken virksomhedsform man som selvstændig erhvervsdrivende benyttede sig af.

Indførelsen af VSO skyldes, at de selvstændigt erhvervsdrivende ikke opnåede fuld fradrag for deres erhvervsmæssige renteudgifter, som selskaber opnåede.¹⁴ Derudover var der et politisk ønske om at ligestille kapitalanbringelse i en personlig drevet virksomhed med alternative investering, såsom for eksempel værdipapirer. Dette skyldes at kapitalafkast bliver beskattet som kapitalindkomst frem for personlig indkomst, hvorfor der opnås en lempeligere beskatning.¹⁵

¹³ Aage Michelsen m.fl., Lærebog om indkomstskat, s. 54

¹⁴ Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3

¹⁵ Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A), Bemærkninger til de enkelte bestemmelser, § 7.

Et andet formål med VSO var at give de selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at udjævne svingende indkomsters skattemæssige virkning samt mulighed for konsolidering på lige vilkår med selskaber.¹⁶

VSO er blevet revideret flere gange for at forhindre utilsigtet udnyttelse af ordningen. Den nyeste ændring af VSO er lov nr. 992, der blev vedtaget den 16. September 2014. Lov nr. 992 af 16. september 2014 ændrer VSO på 11 punkter, men de vigtigste ændringer er:¹⁷

- Mulighed for opsparing af overskud er bortfaldet, hvis indskudskontoen er negativ eller der er stillet sikkerhed for privat gæld med aktiver i VSO, og summen af den negative indskudskonto og sikkerhedsstillelserne overstiger et beløb på 500.000 kr.
- Sikkerhedsstillelser, der er foretaget den 11. Juni 2014 eller senere skal anses for en hævnning i virksomheden. Til udgangen af 2017 kan der dog stilles nye sikkerheder uden skattemæssige konsekvenser, hvis det sker til afløsning af gamle sikkerhedsstillelser.
- Rentekorrektionssatsens forhøjes væsentlig med virkning fra og med indkomståret 2015.

Baggrunden for lovændringen skyldes, at selvstændigt erhvervsdrivende kunne udnytte VSO utilsigtet, idet det var muligt at begrænse den private skattebetaling. Dette skyldes, at VSO kunne anvendes til finansiering af privatforbrug med lavt beskattede midler eller til afdrag på privat gæld uden betaling af personlig indkomstskat.¹⁸

3.2. Beskrivelse af VSO

Formålet med VSO er at ligestille de selvstændigt erhvervsdrivende med virksomheder drevet i selskabsform, således at der opnås samme skattemæssige muligheder. Hovedformålene med VSO er:

1. Fuld fradragsret for alle driftsomkostninger og erhvervsmæssige renteudgifter, som vedrører virksomheden.
2. Når virksomhedsskatten er afregnet, er der 78% tilbage af virksomhedens overskud, som beskattes lempeligere end det overskud, der hæves til privatforbrug.

¹⁶ Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3

¹⁷ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A)

¹⁸ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 1.

3. Topskatten kan undgås via justering af den personlige skat til marginalsatten via hævninger i virksomheden.

3.3. Kriterier for anvendelse af VSO

Skattepligtige personer, som driver en personligt ejet selvstændig erhvervsvirksomhed, har mulighed for at tilvælge reglerne i VSL som supplement til PSL, jf. VSL § 1, stk. 1.

Ved selvstændig erhvervsvirksomhed forstås en virksomhed med rentabel drift for øje. Der skal derfor afgrænses over for lønmodtagerbegrebet, honorarindtægter samt hobbyvirksomheder.¹⁹

I SKM2008.943.SR kunne udlejning af frijord ikke anses for en selvstændig erhvervsvirksomhed, der kunne indgå i VSO, idet udlejningen var tilrettelagt således, at det forventede overskud var af en så beskeden størrelse, at virksomheden ikke kunne anses for at have erhvervsmæssig karakter.

Udover kravet om rentabel drift for øje, har SKAT opstillet et rentabilitetskrav samt et intensitetskrav.²⁰

Rentabilitetskravet betyder, at der stilles et krav om overskud på den primære drift samt et krav om en rimelig forrentning af den investerede egenkapital. Derudover skal indtægten stå i et rimeligt forhold til arbejdsindsatsen, som ydes af skatteyderen. Kravet om den rimelige forrentning medfører, at der skal se en forretning af en eventuel fremmedkapital. Når der ydes en arbejdsindsats, skal der være en rimelig driftsherreløn.²¹

Rentabilitetskravet udelukker ikke at virksomheden, selvom den giver underskud i en periode, kan være erhvervsmæssig. Dette skyldes, at en virksomhed i startfasen eller i en forbigående periode kan være underskudsgivende, men stadig have udsigt til at blive rentabel igen over en længere periode.

Intensitetskravet indeholder en betingelse om, at omsætningen skal have en vis minimumsstørrelse for, at virksomheden kan anses for at være erhvervsmæssig.

¹⁹ En nærmere afgrænsning af begrebet selvstændig erhvervsvirksomhed henvises til Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.1.1, C.C.1.2, C.C.1.3 og C.C.5.2.2

²⁰ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.1.3.1

²¹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.1.3.1

Kravet om objektivt og konkrete omstændigheder hos den skattepligtige kan betyde, at der ses bort fra kravet om en vis omsætning.

Ydermere gælder der det krav, at de selvstændigt erhvervsdrivende skal enten være fuldt eller begrænset skattepligtige til Danmark, jf. KSL §§ 1 og 2.

Udover ovenstående krav gælder der i VSL § 2 en række øvrige betingelser, såsom at den skattepligtige skal udarbejde et selvstændigt regnskab for virksomheden, som opfylder bogføringslovens krav om en opdeling af økonomi i virksomhedsøkonomi og privatøkonomi, jf. VSO § 2, stk. 1. Dette skyldes, at virksomhedens indkomst bliver beskattet efter reglerne i VSL, mens den private indkomst beskattes efter de almindelige skatteregler som personlig indkomst. De krav der gælder til regnskabet er, at det skal indeholde størrelsen af indestående i virksomheden i form af en indskudskonto samt en konto for opsparet overskud. Derudover skal regnskabet indeholde størrelsen af kapitalafkastet og kapitalafkastgrundlaget.

Af BEK om krav til det skattemæssige årsregnskab mv. for mindre virksomhed (Mindstekravs bekendtgørelsen for mindre virksomheder)²² fremgår i kapitel 7 yderligere krav som erhvervsdrivende under VSO skal opfylde. Kravene er blandt andet, at virksomhedens økonomi og den erhvervsdrivendes private økonomi skal være regnskabsmæssigt adskilt, jf. § 19, stk. 1. Derudover skal det oplyses, hvilke værdier indskuddet eller hævningerne består af, hvis det ikke er kontanter, jf. § 20, stk. 1.

Den skattepligtige skal ved indgivelse af selvangivelse for et indkomstår tilkendegive, hvorvidt VSO skal anvendes for det pågældende indkomstår, jf. VSL § 2, stk. 2. Når VSO først er valgt, skal ordningen anvendes for hele virksomheden og i hele indkomståret, jf. VSL § 2, stk. 2, 4. Pkt.

Driver den skattepligtige flere virksomheder, skal alle virksomhederne behandles som én samlet virksomhed ved anvendelse af VSO, jf. VSL § 2, stk. 3. Hvis en virksomhed drives af flere skattepligtige ejere, kan ejerne uafhængigt af hinanden vælge at gøre indtræde i VSO.²³

²² BEK nr 594 af 12/06/2006

²³ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2015, s. 462

VSO kan ikke benyttes, jf. VSO § 1, stk. 1, 2. og 3. pkt., når en virksomhed er omfattet af anpartsreglerne, og dermed har kapitalindkomst efter PSL § 4, stk. 1, nr. 9 eller 11 samt konkursindkomst, jf. KKS § 6

Bliver den selvstændigt erhvervsdrivendes virksomhed etableret i løbet af et indkomstår, kan VSO anvendes i den pågældende periode, som virksomheden eksisterer i, jf. VSL § 15, stk. 1. Samme udgangspunkt gælder, hvis virksomheden ophører i løbet af et indkomstår.

Når den selvstændigt erhvervsdrivende indtræder i VSO, skal der foretages en opgørelse over de aktiver og passiver, som skal indgå i ordningen. Private aktiver kan dog ikke indgå i denne opgørelse, jf. VSL § 1, stk. 3.

Aktier omfattet af aktieavancebeskatningsloven samt uforrentede obligationer og præmieobligationer kan heller ikke indgå i VSO, medmindre den skattepligtige driver næring med disse, jf. VSL § 1, stk. 2.

3.4. Indkomstopgørelse

Når en selvstændig erhvervsdrivende anvender VSO, skal der opgøres en samlet skattepligtig indkomst, der indeholder alle skattepligtige indtægter og udgifter samt renter. Virksomhedens skattepligtige indkomst efter renter opgøres efter skattelovgivningens almindelige regler, jf. VSL § 6, stk. 1, mens selve beskatningen sker efter reglerne i VSL. Reglerne i PSL gælder også for selvstændigt erhvervsdrivende, som anvender VSL regler. Dog går beregningsreglerne i VSL forud for PSL.²⁴ Derfor gælder at selvstændigt erhvervsdrivende, som ikke anvender reglerne i VSL, bliver beskattet efter de almindelige skatteregler for personer i PSL.

En selvstændigt erhvervsdrivende har også mulighed for at tilvælge kapitalafkast ordningen.

3.4.1. Overskud/ underskud

Den selvstændigt erhvervsdrivende skal beslutte om overskud skal opspares eller hæves. Hvis hele overskuddet hæves beskattes dette som personlig indkomst efter PSL § 3, stk. 1, jf. VSL § 10, stk. 1. Opspares overskuddet derimod, beskattes det efter VSL § 10, stk. 2.

²⁴ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.1.1

Hvis der hæves kapitalafkast fra virksomheden, vil afkastet som udgangspunkt beskattes som kapitalindkomst, jf. PSL § 4, stk. 1, nr. 3.

Når den selvstændigt erhvervsdrivende senere i indkomståret vælger at overføre det opsparede overskud til sin privatøkonomi, vil overskuddet med tillæg af den foreløbige virksomhedsskat indgå i den personlige indkomst, jf. VSL § 10, stk. 3. Dermed ender den selvstændigt erhvervsdrivende med at blive beskattet med personlig indkomst af alle hævninger i virksomheden.

Dette gælder også for kapitalafkast, der først har været sparet op og herefter overføres til privatøkonomien i hæverækkefølgen, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 3, litra a.²⁵

Dog er der i VSL § 4, stk. 1 gælder der en værnsregel om, at der ikke kan ske opsparting af finansielle aktiver, idet de anses for indskudt, hvis de ikke er overført fra virksomheden til den skattepligtige inden udløbet af fristen for indgivelse af selvangivelse.

Overskuddet der opspares i virksomheden beskattes med en foreløbig virksomhedsskat, der beregnes efter den fastsatte procent for det pågældende indkomstår i SSL § 17, stk. 1, jf. VSL § 10, stk. 2. I indkomståret 2016 udgør skatteprocenten 22%.²⁶ Den foreløbig virksomhedsskat overføres forud for hæverækkefølgen i VSL § 5, stk. 1, og får derfor ingen skattemæssige konsekvenser, jf. VSL § 5, stk. 3. Overføres virksomhedsskatten ikke til privatøkonomien inden fristen for selvangivelse, anses det enten som et indskud i VSO eller som hensat til senere hævning.²⁷

Fremkommer der et underskud i virksomheden, skal underskuddet modregnes i virksomhedens eventuelle opsparede overskud. Er der intet opsparet overskud, skal underskuddet derimod modregnes i den selvstændigt erhvervsdrivendes øvrige indkomst, jf. VSL § 13. Dette skyldes at virksomheden er drevet i personligt regi, og underskud kan derfor fratrækkes i anden indkomst.²⁸

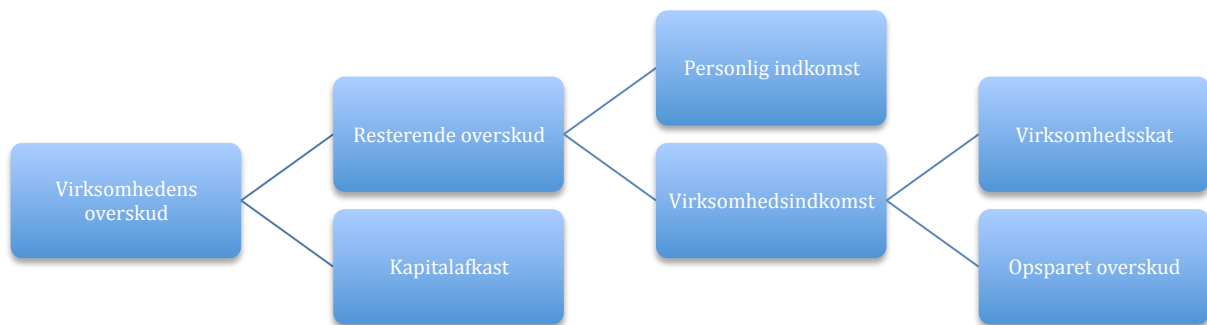
²⁵ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.9.1

²⁶ Lov nr. 792 af 28. Juni 2013

²⁷ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.10

²⁸ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2015, s. 158

Til at klarlægge, hvordan fordelingen af virksomhedens overskud, er opstillet følgende illustration:

29

3.4.2. Bagatelgrænse

Efter vedtagelsen af lov nr. 992 af 16. september 2014 er der indført en bagatelgrænse, således at selvstændigt erhvervsdrivende fortsat har mulighed for at opspare overskud i VSO selvom der i ordningen var en negativ indskudskonto samt foretaget sikkerhedsstillelse. Kravene er, at værdien af den negative indskudskonto primo som ultimo indkomståret med tillæg af sikkerhedsstillelse den 10. Juni 2014 ikke overstiger 500.000 kr., jf. ændringslov nr. 992 af 16. september 2014 § 3, stk. 6. Transaktioner vedrørende sædvanlige forretningsmæssige dispositioner, der er omfattet af VSL § 10, stk. 7 og 8 samt blandet benyttede ejendommen bliver ikke medregnet i opgørelsen af bagatelgrænsen.³⁰

Bliver bagatelgrænsen overskredet suspenderes muligheden for at kunne spare overskud op i VSO.

²⁹ Ole Aagesen m.fl., Skattevejledning, s. 92

³⁰ Betænkning nr. 200 (FT 2013-2014, tillæg B), pkt. 4

3.5. Begreber i virksomhedsskatteordningen

3.5.1. Indskudskonto

Når den skattepligtige vælger at anvende VSO, skal der i indtrædelsesåret opgøres en indskudskonto, jf. VSL § 3. Indskudskontoen opgøres som værdien af de indskudte aktiver minus værdien af de indskudte gældsforpligtelser. Indskudskontoen er et udtryk for den egenkapital – kan sammenlignes med et selskabs egenkapital -, som den selvstændigt erhvervsdrivende har indskudt i virksomheden. Overstiger gælden aktiverne i virksomheden, vil indskudskontoen være negativ, hvorfor der skal beregnes rentekorrektion efter VSL § 11, stk. 1. Indestående på indskudskontoen er et udtryk for, hvad den selvstændigt erhvervsdrivende skattefrit kan hæve uden, at det udløser rentekorrektion, hvilket skyldes, at de indskudte værdier anses for erhvervet for allerede beskattede midler. Hævningen kan dog først ske, når hele virksomhedens overskud og evt. tidligere års opsparet overskud er hævet.³¹ Hævninger skal dog foretages i overensstemmelse med hæverækkefølgen, der er beskrevet i afsnit 3.5.2.

I det tilfælde, hvor indskudskontoen bliver negativ, er der givet ekstraordinær mulighed for at få nulstillet indskudskontoen på det tidspunkt, hvor VSO anvendes første gang. Nulstilling af indskudskontoen er betinget af, at alle virksomhedens aktiver og gældsposter er erhvervsmæssige.³²

Indskudskontoen bliver årligt reguleret ved indkomstårets udløb ved, at den selvstændigt erhvervsdrivende indskyder yderligere midler eller foretager skattefrie hævninger i henhold til hæverækkefølgen.

3.5.2. Hæverækkefølgen

Når værdier skal overføres fra virksomheden til den selvstændigt erhvervsdrivende, skal det ske i en bestemt rækkefølge, også kaldet hæverækkefølgen, jf. VSL § 5. Dette skyldes, at den selvstændigt erhvervsdrivende skal beskattes fuldt ud af virksomhedens overskud, før der kan hævnes skattefrit på indskudskontoen.³³

³¹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.5

³² Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.5

³³ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.1

Hæverækkefølgen er:

1. Kapitalafkast efter § 7, der vedrører det forudgående indkomstår, og som overføres til den skattepligtige inden fristen for indgivelse af selvangivelse, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 1.
2. Overskud efter fradrag af kapitalafkast (resterende overskud) efter § 10, stk. 1, der vedrører det forudgående indkomstår, og som overføres til den skattepligtige inden fristen for indgivelse af selvangivelse, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 2.
3. Overskud i det pågældende år:
 - a. Kapitalafkast efter § 7 for hævningsåret, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 3a
 - b. Det resterende overskud for hævningsåret efter § 10, stk. 1, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 3b
4. Opsparet overskud fra tidligere år, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 4
5. Indestående på indskudskontoen, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 5.

3.5.2.1. Den udvidede hæverækkefølge

Den udvidede hæverækkefølge indeholder samtlige overførsler af værdier, som foretages imellem VSO og privatøkonomien i løbet af et indkomstår.³⁴

Beløb, som bliver overført fra virksomheden til den skattepligtige til dækning af virksomhedsskat, er ikke omfattet af VSL § 5, stk. 1, jf. VSL § 5, stk. 3. Dette betyder, at betaling af virksomhedsskat ikke er omfattet af VSL § 5, stk. 1, men derimod af den udvidede hæverækkefølge.

Den udvidede hæverækkefølge er ikke lovreguleret, men fremgår af den juridiske vejledning, hvilket er uhensigtsmæssigt.

Derudover er overførsler, der bliver overført ud over indeståendet på indskudskontoen, som medfører, at indskudskontoen bliver negativ, omfattet. Dette skyldes, at den negative saldo ikke skal beskattes, da der i stedet bliver beregnet rentekorrektion efter VSL § 11, stk. 1, jf. VSL § 5, stk. 2. Idet en negativ indskudskonto er udtryk for privat gæld i VSO.

³⁴ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.3

Den selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at hensætte beløb til senere hævnning, hvilket medfører, at hævnningen af det hensatte beløb kan ske skattefrit.³⁵ Hensatte beløb bliver anset for overført forud for de andre beløb i hæverækkefølgen efter VSL § 5, stk. 1.³⁶

Den udvidede hæverækkefølge kan opstilles i følgende skema:³⁷

Prioritet	Hævning	Beskatningsform
1	Beløb som er brugt til at dække driftsomkostninger, der er betalt af private midler for virksomheden	Skattefrie
2	Overførte beløb til beskatning hos medarbejde ægtefælle.	Beskattes som personlig indkomst hos ægtefællen.
3	Overførte beløb til betaling af virksomhedsskat	Skattefrie
4	Hensatte beløb til senere faktisk hævnning	Skattefrie (blev beskattet som kapitalindkomst ved hensættelsen)
5	Resterende overskud, der vedrører forudgående indkomstår.	Skattefrie (blev beskattet som personlig indkomst ved hensættelsen)
6	Kapitalafkast	Kapitalindkomst
7	Resterende overskud for indeværende år	Personlig indkomst
8	Overførte beløb fra konto for opsparet overskud fra tidligere år.	Personlig indkomst
9	Beløb som hæves fra indestående på indskudskontoen	Skattefrie
10	Beløb som hæves ud over indestående på indskudskontoen.	Skattefrie

³⁵ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.1

³⁶ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

³⁷ Skemaet er udarbejdet med inspiration fra den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.3

3.5.3. Mellemregningskonto

Som tidligere nævnt er det en betingelse for brug af VSO, at den private økonomi adskilles regnskabsmæssigt fra virksomheden. Dette krav opfyldes ved oprettelse af en mellemregningskonto.³⁸ Formålet med mellemregningskontoen er, at den selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at overføre et uforrentet beløb – der kan dog kun foretages kontante indskud på mellemregningskontoen - mellem sin private- og virksomhedsøkonomien uden, at påvirke indskudskontoen, jf. VSL § 4a.

Der gælder den betingelse, at mellemregningskontoen ikke må være negativ. Dette skyldes, at den erhvervsdrivende ellers ville kunne låne penge af virksomheden udenom hæverækkefølgen og uden rentekorrektion. Når mellemregningskontoen bliver negativ, skal saldoen udlignes ved en overførsel i hæverækkefølgen, jf. VSL § 5.³⁹

3.5.4. Rentekorrektion

I VSL § 11, stk. 1 er der indarbejdet regler om rentekorrektion, der skal sikre, at den selvstændigt erhvervsdrivende ikke opnår fuld fradrag for sine private renteudgifter i VSO.⁴⁰ Rentekorrektion skal ske, når den selvstændigt erhvervsdrivende har optaget et lån i virksomheden, idet der skal korrigeres for den skattemæssige fordel, som opnås ved, at virksomhedens renteudgifter fratrækkes i den personlige indkomst. Rentekorrektionen skal derfor lægges til den personlige indkomst og trækkes fra i kapitalindkomsten, jf. VSL § 11, stk. 3. Formålet med rentekorrektion er, at værdien af rentefradraget udgør det samme, som hvis renteudgifterne var placeret i privatøkonomien, og blev beskattet som kapitalindkomst, jf. PSL § 4, stk. 1, nr. 3. Der gælder dog den forudsætning, at rentekorrektionen skal svare til renteudgifterne, som den selvstændigt erhvervsdrivende ville have haft, hvis gælden var optaget i privatøkonomien, da der ellers ville være en skattemæssig fordel, hvis rentekorrektionen var lavere.

³⁸ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.6

³⁹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.6

⁴⁰ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2015, s. 465

Rentekorrektion beregnes i to tilfælde; når indskudskontoen er negativ, jf. VSL § 11, stk. 1 og når der i samme år sker både hævning og indskud på indskudskontoen, jf. VSL § 11, stk. 2. Når rentekorrektionen skal beregnes skal der opgøres en rentekorrektionssats, jf. VSL § 9a, der i indkomståret 2016 udgør 4 %.⁴¹

3.5.5. Kapitalafkast

Når den selvstændigt erhvervsdrivende investerer private penge i virksomheden ved årets start, bliver han tilgodeset af en beregnet rente (kapitalafkast). Kapitalafkastet fragår i virksomhedens overskud og udgør en del af virksomhedens samlede skattepligtige resultat.⁴²

Kapitalafkastet beskattes som kapitalindkomst uden for VSO, medmindre afkastet er opsparet eller hævet som personlig

Kapitalafkastet bliver beregnet ved at gange afkastgrundlaget med en afkastsats, jf. VSL § 7, stk.

1. Kapitalafkastgrundlaget skal opgøres for hvert indkomstår, og kan ligestilles med egenkapitalen. Kapitalafkastgrundlaget opgøres efter VSL § 8, som virksomhedens aktiver fratrukket gæld primo indkomståret.

Afkastsatsen opgøres en gang om året og kan ikke være mindre end 0 %, jf. VSL § 9 a.

Kapitalafkastet må ikke være negativt og kan ikke overstige årets skattepligtige overskud af virksomheden, jf. VSL § 12.

Indestående på mellemregningskontoen samt de beløb, der overføres fra VSO til privatøkonomien (hensat til senere hævning) indgår ikke i opgørelsen af kapitalafkastgrundlaget.

3.5.6. Opsparing

Overskud, kapitalafkast og resterende overskud, som den selvstændigt erhvervsdrivende ikke vælger at hæve, bliver betegnet som opsparing i virksomheden. Overskuddet bliver beskattet med en foreløbig virksomhedsskat, jf. VSL § 10, stk. 2, som i 2016 er 22%.

⁴¹ SKM2016.358.SKAT

⁴² Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.9

Det opsparede overskud vedrører virksomhedens økonomi og skal derfor ikke medregnes opgørelsen af den selvstændigt erhvervsdrivendes indkomstopgørelse for indtjeningsåret.⁴³ Når den selvstændigt erhvervsdrivende senere overfører det opsparede overskud, skal det med tillæg af den foreløbige virksomhedsskat indgå i den skattepligtige personlige indkomst, jf. VSL § 10, stk. 3. Dette gælder også kapitalafkast, som har været sparet op og senere overføres i henhold til hæverækkefølgen, jf. VSL § 5, stk. 1, nr. 3a.

Den allerede betalte virksomhedsskat bliver fratrukket i den skattepligtiges endelige sluskat i det indkomstår, hvor der sker overførsel af opsparet overskud, jf. VSL § 10, stk. 3

⁴³ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.1

4. Analyse af VSO overfor kapitalselskaber og neutralitetsprincippet

I nedenstående afsnit foretages en dybdegående analyse af udvalgte punkter i VSO samt en komparativ analyse af ordningen overfor kapitalselskaber.

Til analysen inddrages høringssvar, udtalelser fra relevante organisationer og myndigheder samt afgørelser fra retlige instanser.

Afsnittets formål er at klarlægge, hvorvidt VSO lever op til ordningens formål efter lovændringen nr. 992 af 16. september 2014, og hvorvidt de indførte værnsregler harmonerer med hensigten bag ændringen, samt hvilke konsekvenser ændringen har for selvstændigt erhvervsdrivende.

4.1. Sikkerhedsstillelse for privat gæld

4.1.1. Sikkerhedsstillelse for privat gæld før lov nr. 992

Reglerne om sikkerhedsstillelse findes i VSL § 10, stk. 6-9. Anvendes VSO i henhold til formålet med ordningen, vil den selvstændigt erhvervsdrivende foretage hævninger af virksomhedens overskud til finansiering af privatforbruget. Overskuddet fra virksomheden beskattes som personlig indkomst, når det overføres til privatøkonomien. Den højeste marginalsattesats for personlig indkomst udgør 56,4% i 2016.⁴⁴

Nedenstående regneeksempel viser, hvordan hele virksomhedens overskud beskattes som personlig indkomst, når overskuddet overføres til den selvstændigt erhvervsdrivendes privatøkonomi. Regneeksemplet er med en virksomhedsskat på 22% og en marginalsattesats på 56,2%.

Skatten udgør 562.000 kr., hvilket lader 438.000 kr. være tilbage til at finansiere privatforbruget ud af et virksomhedsoverskud på 1.000.000 kr.

⁴⁴ <http://www.skm.dk/skattetal/statistik/tidsserieoversigter/marginalskatteprocenter-1993-og-1998-2016>

Tabel 3.2.2. Regneeksempel på beskatningssituation uden privat gæld i virksomhedsordningen

Virksomhedsøkonomi (kr.)			Privatøkonomi (kr.)	
Formue primo	0		Formue primo	0
Overskud	1.000.000			
Overført til privatøkonomi	-1.000.000	?	Indkomst	1.000.000
Virksomhedsskat	0		Skat	-562.000
Formue ultimo	0		Formue ultimo (muligt privatforbrug)	438.000

Anm. : Der betales ikke virksomhedsskat, fordi hele virksomhedens overskud anses for overført til privatøkonomien. Hele indkomsten i privatøkonomien forudsættes beskattet med den højeste marginalsattesats (topskat). Den oplyste formue ultimo i privatøkonomien vil kun være intakt, hvis den ikke er brugt til privatforbrug. Et evt. privatforbrug vil derfor skulle fratrækkes i den oplyste formue ultimo.

45

Idet der er en væsentlig forskel på om overskuddet bliver beskattet med 22% eller med 56,2%, har skatteprocenten haft betydning i forhold til, hvordan nogle selvstændigt erhvervsdrivende har valgt at benytte VSO.

Nedenstående regneeksempel er et eksempel på indskud af privat gæld i VSO.

Tabel 3.3.1.1. Regneeksempel på beskatningssituation med privat gæld i virksomhedsordningen

Virksomhedsøkonomi (kr.)			Privatøkonomi (kr.)	
Formue primo	-780.000		Formue primo	780.000
Overskud	1.000.000			
Overført til privatøkonomi	0	→	Indkomst	0
Virksomhedsskat	-220.000		Skat	0
Formue ultimo	0		Formue ultimo (muligt privatforbrug)	780.000

Anm. : Af fremstillingsmæssige årsager er virksomhedsskatten placeret i virksomhedsøkonomien, uanset at den selvstændige teknisk set betaler virksomhedsskatten af privatøkonomien og dermed kan overføre et beløb svarende hertil til privatøkonomien uden skattemæssige konsekvenser. Det er endvidere lagt til grund, at virksomhedens overskud ikke overføres til privatøkonomien, og derfor spares op i virksomhedsordningen, hvilket udløser virksomhedsskat. Nettoeventualiteterne forudsættes forsimplet at være nul, hvilket annullerer rentekorrektionen. Virksomhedsskatten er fastsat til 22 pct. Den oplyste formue ultimo i privatøkonomien vil kun være intakt, hvis den ikke er brugt til privatforbrug. Et evt. privatforbrug vil derfor skulle fratrækkes i den oplyste formue ultimo.

46

En selvstændig erhvervsdrivende indtræder i VSO og vælger at indtræde i ordningen med indskud af privat gæld. Den selvstændigt erhvervsdrivende optager et lån på 780.000 kr., gælden indskydes i VSO, mens låneprovenuet forbliver i privatøkonomien. Dette betyder, at indskudskontoen bliver negativ. Herefter får den selvstændigt erhvervsdrivende et virksomhedsoverskud på 1.000.000 kr. Idet der er en privatformue på 780.000 kr. – som kommer fra lånet – har den selvstændigt erhvervsdrivende ikke behov for at hæve af virksomhedens overskud. Overskuddet i virksomheden beskattes med en foreløbig virksomhedsskat på 22% af 1.000.000 kr. svarende til 220.000 kr.

⁴⁵ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.2

⁴⁶ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.1

Da virksomheden dermed har opnået et opsparet overskud på 780.000 kr. betyder det, at overskuddet kan anvendes til at indfri virksomhedens gæld og dermed ender med en formue på 0 kr. Dermed har den selvstændigt erhvervsdrivende fået 780.000 kr. til at finansiere sit privatforbrug.

Et andet eksempel på, hvordan VSO kan anvendes ses i nedenstående regneeksempel.

Tabel 3.3.2.1. Regneeksempel på beskatningssituation med sikkerhedsstillelse for privat gæld				
Virksomhedsøkonomi (kr.)			Privatøkonomi (kr.)	
Formue primo	0		Formue primo	0
Overskud	1.000.000			
Overført til privatøkonomi	0	→	Indkomst	0
Virksomhedsskat	-220.000		Skat	0
Opsparet overskud (stillet til sikkerhed)	780.000		Kassekredit (sikkerhed i opsparet overskud)	-780.000
Formue ultimo	780.000		Formue ultimo	-780.000

Anm. : Af fremstillingsmæssige årsager er virksomhedsskatten placeret i virksomhedsøkonomien, uanset at den selvstændige teknisk set betaler virksomhedsskatten af privatøkonomien og dermed kan overføre et beløb svarende hertil til privatøkonomien uden skattemæssige konsekvenser. Det er endvidere lagt til grund, at virksomhedens overskud ikke overføres til privatøkonomien, og derfor spares op i virksomhedsordningen, hvilket udløser virksomhedsskat. Virksomhedsskatten er fastsat til 22 pct. Den oplyste formue ultimo i privatøkonomien vil kun være den oplyste, hvis der er sket et privatforbrug svarende til trækningsskatten på kassekredit.

47

Eksemplet viser, hvordan en selvstændigt erhvervsdrivende undlader at overføre virksomhedens overskud på 1.000.000 kr. til privatøkonomien og dermed lader overskuddet blive opsparet i virksomheden, som beskattes med 22%. Den selvstændigt erhvervsdrivende er uden privat formue og har derfor mulighed for at finansiere privatforbruget ved for eksempel en kassekredit. Sikkerhed for kassekrediten gives i virksomhedens overskud. Dermed forbliver virksomhedens overskud i VSO og den selvstændigt erhvervsdrivende kan foretage hævninger på kassekrediten uden, at hævningerne beskattes som personlig indkomst. Dermed opnår den selvstændigt erhvervsdrivende et beløb på 780.000 kr. til at finansiere årets privatforbrug.

Ovenstående regneeksempler viser, hvordan samme virksomhedsoverskud kan give vidt forskellige beløb til finansiering af privatforbrug. Den ene har haft 438.000 kr., mens de to andre har haft 780.000 kr. Det skal dog bemærkes, at den selvstændigt erhvervsdrivende i eksemplerne med de 780.000 kr. har en latent skat, som skal betales, når den selvstændigt hæver det opsparede overskud eller udtræder af VSO.

⁴⁷ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.2

Hvis den selvstændigt erhvervsdrivende ikke har mulighed for at betale den latente skat, viser regneeksemplet, at den selvstændigt erhvervsdrivende kan nøjes med at svare skat på 22% af virksomhedens overskud, hvilket medfører en lempeligere virksomhedsskat, som ikke nødvendigvis kommer til fuld beskatning i den personlige indkomst.⁴⁸

De særlige tilfælde, hvor virksomhedens overskud ikke vil komme til fuld beskatning i den personlige indkomst drejer som om insolvente dødsboer samt konkurs.

Udgangspunktet ved dødsboer er, at den afdødes indestående på konto for opsparet overskud medregnes med tillæg af den hertil svarende virksomhedsskat og med et fradrag af et grundbeløb, jf. DBSL § 10, stk. 1. Er dødsboet derimod insolvent skal vil boet kun have svaret virksomhedsskat på 22% af opsparet overskud, hvorfor overskuddet ikke vil komme til fuld beskatning i den personlige indkomst.

Ved konkurs gælder, at virksomhedsskatten af indestående på konto for opsparet overskud bliver endelig, jf. VSL § 15 b, stk. 2.

4.1.2. Sikkerhedsstillelse for aktionær i selskabsform

Udgangspunktet for sikkerhedsstillelse findes i SL § 210, stk. 1, hvorefter et kapitalselskab ikke direkte eller indirekte må stille midler til rådighed, yde lån eller stille sikkerhed for kapitalejere eller ledelsen i selskabet. Dette gælder, da der ikke må ydes ulovlige aktionærlån i selskabet.

Reglen for beskatningen af en foretaget sikkerhedsstillelse skal findes i LL § 16 E, som regulerer, at hvis et selskab yder et direkte eller indirekte lån til en fysisk person, bliver lånet behandlet efter skattelovgivningens almindelige regler om hævningspligt uden tilbagebetalingspligt, forudsat at der mellem långiver og låntager er en forbindelse omfattet af § 2. Reglen regulerer beskatning af aktionærlån, når et kapitalselskab stiller midler til sikkerhed for en hovedaktionær, hvoraf hovedaktionæren vil blive beskattet af et beløb tilsvarende lånet/sikkerhedsstillelsen. En aktionær kan derfor ikke stille selskabets aktiver til sikkerhed uden at blive beskattet.

⁴⁸ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.2

Baggrunden for indførelsen af LL § 16 E, skyldes at aktionærer uhensigtsmæssigt benyttede selskabets midler til at finansiere privatforbrug.⁴⁹

Af lovforslaget L 199 fremgår ”Lovforslaget har til formål at fjerne de eksisterende skattemæssige incitamenter til at optage aktionærlån som skattefrit alternativ til at hæve løn eller udbytte i selskabet.... De ulovlige aktionærlån træder reelt i stedet for løn eller udbytte, for det ikke har været hensigten at tilbagebetale lånene. Det foreslås derfor, at aktionærlån skal beskattes allerede ved optagelsen af lånet, således at der ikke opnås en skattemæssig fordel ved at omdøbe sådanne hævninger, der reelt er lån eller udbytte, til lån.”⁵⁰

Lovforslaget L 199 har til hensigt at sørge for, at selskaber betaler skat af løn og udbytte og dermed ikke opnår en latent skatterabat.

Der gælder ud fra LL § 16 E, at en hovedaktionær kan foretage en sikkerhedsstillelse uden tilbagebetalingspligt fra et kapitalselskab for sig selv, når selskabets kapitalandele stilles til sikkerhed for hovedaktionærens private gæld. Dette betyder, at en hovedaktionær ikke bliver beskattet af sikkerhedsstillelsen som løn eller udbytte.⁵¹

En hovedaktionær kan derfor lade selskabets overskud indestå i selskabet og for eksempel låne penge i banken til at finansiere sit privatforbrug mod sikkerhedsstillelse i kapitalandele i selskabet.

4.1.3. Sikkerhedsstillelse for VSO før lov nr. 992 af 16. september 2014 overfor aktionær i selskabsform

I L 200 er det anført, at selvstændigt erhvervsdrivende, før lovændringen af VSL, har haft en væsentlig bedre skattemæssig situation, end hvis de havde drevet virksomhed i et kapitalselskab.⁵²

⁴⁹ Forslag til lov om ændring af ligningsloven, kursgevinstloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven, nr. 199 af 14. august 2012 (FT 2011-2012, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.1

⁵⁰ Forslag til lov om ændring af ligningsloven, kursgevinstloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven, nr. 199 af 14. august 2012 (FT 2011-2012, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.1

⁵¹ Høringssvar fra Dansk Erhverv, s. 7

⁵² Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. juni 2014 (FT 2013-2014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.2

Ovenstående udsagn skal ses i lyset af to situationer. Den første situation går på LL § 16 E, hvis formål er at beskatte en hovedaktionær af sikkerhedsstillelsen/lånet. Denne situation omfatter dog ikke sikkerhed for privat gæld. Den anden situation går på, at en hovedaktionærs selskab har mulighed for at yde lån og stille sikkerhed for andre selskaber uden, at dette medfører beskatning af hovedaktionæren.

Udgangspunktet for indførelsen af VSO var at sidestille selskabs- og virksomhedsbeskatning, således at der ikke var nogen skattemæssige fordel i valg af den ene virksomhedsform frem for den anden. Dette udgangspunkt er lige præcis, hvad det skatteretlige neutralitetsprincip udtrykker, idet man som selvstændig erhvervsdrivende ikke må stilles skattemæssigt ringere uanset virksomhedsform. I henhold til formålet med sikkerhedsstillelsen af privat gæld i henholdsvis VSO og kapitalselskaber, må den politiske målsætning om skattemæssig ligestilling vurderes at være opfyldt.

Dog kan det diskuteres om reglernes udformning har opnået den ønskede ligestilling, idet selvstændigt erhvervsdrivende i VSO har haft mulighed for at udnyttede den lave beskatning ved indførelse af privat gæld i ordningen.

Ud fra ovenstående regneeksempler i afsnit 4.1.1. ses det, at der er vidt forskellige beløb til at finansiere privatforbruget ud fra, hvilken metode man vælger at anvende ved VSO. Det har ikke været et politisk ønske, at ordningen skulle kunne udnyttes for at opnå en lavere beskatning. Dermed kan det vurderes, at ønsket om det skatteretlige neutralitetsprincip ikke har været helt opfyldt, fordi ordningen har givet anledning til en lempeligere beskatning end, hvad formålet med VSO var tiltænkt.

4.1.4. Sikkerhedsstillelse for privat gæld efter lov nr. 992

Af lovforslag L 107⁵³ fremgår det, at selvstændigt erhvervsdrivende har haft mulighed for at stille virksomhedens aktiver til sikkerhed for privat lån. Sikkerhedsstillelsen ville ikke påvirke VSO, idet renteudgifterne blev beskattet som kapitalindkomst.

⁵³ Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A), Almindelige bemærkninger

Med vedtagelsen af lov nr. 992 af 16. september 2014 blev der indført en værnsregel, hvilket medfører, at sikkerhedsstillelser med aktiver i VSO for privat gæld fremover anses for en overførsel af det laveste beløb af sikkerhedsstillelsens størrelse på tidspunktet for sikkerhedsstillelsen eller gældens kursværdi, jf. VSL § 10, stk. 6, jf. dog stk. 7-9.

Størrelsen af sikkerhedsstillelsen udgør pantets handelsværdi, og vil derfor ofte være højere end lånets værdi, hvilket betyder, at det ikke får skattemæssige konsekvenser, hvis der efterfølgende sker udsving i værdien af sikkerhedsstillelsen.⁵⁴ Når sikkerhedsstillelsen anses for en hævning, vil selvstændigt erhvervsdrivende blive beskattet dobbelt, idet de bliver beskattet på tidspunktet for selve sikkerhedsstillelsen samt ved hævning uden om hæverækkefølgen i VSL § 5. Hvis beløbet hæves med det samme, sker beskatningen kun én gang, idet midlerne anses for overført via VSL § 5.

Det bør undersøges, hvornår der foreligger en sikkerhedsstillelse, som er omfattet af VSL § 10, stk. 6. Udgangspunktet er, at der skal være foretaget en særskilt sikringsakt som for eksempel tinglysning, før aktiverne i virksomheden kan anses for at være stillet til sikkerhed for privat gæld. I bindende svar SKM2015.618.SR kunne privat gæld stiftet ved bodeling efter skilsmisse placeres i VSO. Gælden i privat regi og en positiv formue i ordningen ville ikke udgøre en sikkerhedsstillelse. Hvis det private aktiv ikke har en tilstrækkelig høj værdi, vil det alene være den del af gælden, som overstiger værdien på det private aktiv, der skal anses for at være stillet til sikkerhed for, og som vil udløse beskatning.⁵⁵

I bindende svar SKM2015.502.SR ville det ikke medføre en beskatning, hvis der blev hævet på en privat kassekredit, som var etableret uden sikkerhedsstillelse. Det afgørende er, om det er muligt at stille betryggende sikkerhed i ubehæftede aktiver uden for VSO. Udgangspunktet er, at en personlig kaution i sig selv ikke er nok til, at aktiver, som indgår i VSO, kan anses for at være stillet til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i ordningen jf. den juridiske vejledning 2016-2⁵⁶ og bindende svar SKM2015.566.SR. Dog kan der efter en konkret vurdering foreligge situationer, hvor virksomhedens aktiver er stillet til sikkerhed for gæld, som ikke indgår i VSO.

⁵⁴ Betænkning nr. 200 (FT 2013-14, tillæg B), Pkt. 4

⁵⁵ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.10

⁵⁶ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.10

Dette følger en af fortolkning af VSL § 10, stk. 6 samt formålet med lovgivningen om at hindre en utilsigtet udnyttelse af ordningen.

En sikkerhedsstillelse kan dog være foretaget som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition, hvilket medfører, at der ses bort fra en sikkerhedsstillelse, jf. VSL § 10, stk. 7.

Kravet til en sædvanlig forretningsmæssig disposition er, at sikkerhedsstillelsen – dispositionen – skal tjene et forretningsmæssigt formål for den selvstændigt erhvervsdrivendes virksomhed under VSO. Hvad der skal forstås med sædvanlig forretningsmæssig disposition er præciseret i svaret på spørgsmål nr. 34 af 3. September 2014 fra Skatteudvalget. Kravet til en sædvanlig forretningsmæssig disposition mellem den selvstændigt erhvervsdrivendes virksomhed under VSO og tredjemand er, at sikkerhedsstillelsen skal være af sekundær betydning og må ikke være det bærende element i transaktionen mellem parterne. Derudover skal sikkerhedsstillelsen tjene et forretningsmæssigt formål for virksomheden under VSO, hvilket indebærer, at sikkerhedsstillelsen skal afspejle den risiko, som den selvstændigt erhvervsdrivende påtager sig ved at stille aktiver, som indgår i VSO, til sikkerhed for eksempelvis tredjemands gæld. I spørgsmål nr. 787 af 9. september 2014 udtrykker FSR bekymring for, at det kan være vanskeligt at vurdere, hvorvidt sikkerhedsstillelsen opfylder kravet om, at sikkerhedsstillelsen skal ske som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition samt tjene et forretningsmæssigt formål. Skatteministeren besvarer FSR med *”Det er vurderingen, at det er vanskeligt at angive konkrete omstændigheder, som indebærer, at en sikkerhedsstillelse i den beskrevne situation kan opfylde kravet om at være foretaget som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Det vil dog altid bero på en konkret vurdering.”*⁵⁷

Selvom Skatteministeren har præciseret, hvad der skal forstås med en sædvanlig forretningsmæssig disposition, afhænger det dog af en konkret vurdering, jf. besvarelsen af spørgsmål 787 af 9. september 2014. Idet der ikke forelægger en mere klar afgrænsning af, hvornår en sikkerhedsstillelse betragtes som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition, betyder det, at selvstændigt erhvervsdrivende kan have svært ved at fastlægge, hvornår deres sikkerhedsstillelser er omfattet af VSL § 10, stk. 7, hvilket skaber en usikkerhed omkring reglerne for sikkerhedsstillelse.

⁵⁷ Besvarelse af spørgsmål nr. 787 af 9. September 2014

Reglerne om overførsel til den skattepligtige med beskatning til følge i henhold til VSL § 10, stk. 6 gælder ikke for sikkerhedsstillelser, der etableres fra og med den 11. Juni 2014 til og med den 31. december 2017, jf. VSL § 10, stk. 9. Dette gælder så længe, at sikkerhedsstillelsen afløser en sikkerhedsstillelse, der eksisterede den 10. Juni 2014. I bindende svar SKM2015.665.SR blev det bekræftet, at en selvstændigt erhvervsdrivende som anvender VSO kan udskifte en sikkerhedsstillelse med et ejerpantebrev uden skattemæssige konsekvenser.

Dog gælder det, at en sikkerhedsstillelse etableret før den 11. Juni 2014, som fortsat eksisterer den 1. Januar 2018 vil blive efterbeskattet af et evt. virksomhedsoverskud, som er beskattet foreløbigt efter VSL § 10, stk. 2 i perioden fra 11. Juni 2014 til 31. December 2017.⁵⁸

Udgangspunktet for sikkerhedsstillelse er fremover, at en sikkerhedsstillelse i virksomhedens aktiver vil medføre hævnning af et beløb, der modsvarer sikkerhedsstillelsens størrelse eller gældens kursværdi, jf. VSL § 10, stk. 6. Udgangspunktet for, hvornår en sikkerhedsstillelse anses som en hævnning, er dog ikke helt klar, hvilket har medført, at der blandt andet i bindende svar SKM2015.745.SR er stillet følgende spørgsmål *"Vil en beskatning af for eksempel 250.000 kr. efter virksomhedsskatteovens § 10, stk. 6, skulle ske ved at 250.000 kr. anses for overført til den skattepligtige som en fiktiv hævnning i overensstemmelse med hæverækkefølgen i virksomhedsskatteovens § 5, hvilket alt andet lige, vil medføre en dertil svarende beskatning af det opsparede overskud?"*

SKAT mener, at spørgsmålet skal besvares med et nej, da der er tale om en værnsregel for at undgå en sikkerhedsstillelse for privat gæld, og det derfor ikke er meningen, at værnsreglen skal være en del af hæverækkefølgen i VSO.⁵⁹ Et beløb svarende til sikkerhedsstillelsen for privat gæld tillægges virksomhedens indkomst, og vil anses for hævet af den skattepligtige uden om den almindelige hæverækkefølge. Som anført tidligere vil en sikkerhedsstillelse, som anses for en hævnning, medfører dobbelt beskatning medmindre, beløbet hæves med det samme. Det har givet anledning til et spørgsmål til Skatteudvalget om, hvorvidt det er urimeligt med en dobbeltbeskatning.⁶⁰

⁵⁸ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.10

⁵⁹ SKM2015.745.SR

⁶⁰ Besvarelsen af spørgsmål 41 til lovforslag nr. 200 til lov nr. 992 af 4. september 2014

Svaret lyder, at et privatforbrug skal finansieres med normalt beskattede midler, og at værnereglen betyder, at selvstændigt erhvervsdrivende ikke skal kunne omgå hæverækkefølgen.

SKAT mener, at VSL § 10, stk. 6 indeholder hjemmel til beskatning af et beløb, der anses for overført fra virksomheden til den skattepligtige, idet SKAT mener, at der i overensstemmelse med det i betænkningen anførte, at beløb, der anses for overført til den skattepligtige i henhold til VSL § 10, stk. 6, skal anses for overført uden for den almindelige hæverækkefølge.

Derfor bliver de skattemæssige konsekvenser i overensstemmelse med formålet, at det overførte beløb medregnes til den skattepligtiges personlige indkomst i det indkomstår, hvor beløbet bliver anset for overført.

Skatterådet mener derimod, at svaret skal være ja til spørgsmålet i SKM2015.745.SR, idet Skatterådets opfattelse er, at ordlyden af VSL § 10, stk. 6 ikke er tilstrækkelig klar til at kunne udgøre en selvstændig beskatningshjemmel. Skatterådet finder, at den mest naturlige forståelse af ordlyden af VSL § 10, stk. 6 er, at beløb, der anses for overført til den skattepligtige, skal anses for at være foretaget i overensstemmelse med VSL § 5.

Skatterådet fulgte ikke SKATS indstilling, hvilket giver anledning til at undersøge SKAT's samt Skatterådets kompetencer, samt om der gælder en general opfattelse af, hvordan VSL § 10, stk. 6 skal forstås.

SKAT's kompetence består af at udøve forvaltning af lovgivning om skatter, jf. SEL § 1. Det primære formål er kundeservice, indsats og inddrivelse for at give borgerne den bedste mulige service og kvalitet i sagsbehandlingssager.⁶¹

Skatterådets opgave er at afgøre sager, som SKAT forelægger for Skatterådet. Herunder indgår blandt andet bindende svar af mere principiel karakter.⁶² Et bindende svar er normalt bindende for skattemyndighederne i 5 år, medmindre der i svaret er andet angivet.

Dermed må det altså vurderes, at Skatterådets afgørelse om, at svaret skal være ”ja” i SKM2015.745.SR gælder for SKAT i 5 år. Bindende svar binder SKAT – og ikke den skattepligtige og kan påklages. Andre end spørger kan ikke støtte ret på en anden spørgers svar.

⁶¹ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2013, s. 88

⁶² Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2013, s. 90

Det interessante er så at undersøge om, der gælder samme forståelse af VSL § 10, stk. 6 som Skatterådet lægger til grund. I SKM2015.745.SR har spørger samme opfattelse som Skatterådet og i spørgsmål nr. 787 af 9. september 2014 udtrykker FSR, at det er deres opfattelse, at den selvstændigt erhvervsdrivende vil beskattes via hæverækkefølgen i VSL § 5. Dermed tiltræder FSR samme opfattelse som Skatterådet, der indebærer, at sikkerhedsstillelsen beskattes via hæverækkefølgen.

Skatteministeren tilkendegiver i sin besvarelse af spørgsmål nr. 787 af 9. september 2014, at FSR's forståelse af VSL § 10, stk. 6 ikke var hensigten og påpeger samtidig, at der kan opstå usikkerhed ved fortolkning af bestemmelsen og vil derfor overveje, om der skal ske en lovmæssig præcisering af VSL.

I spørgsmål nr. 38 af 4. september 2014 ønsker Finansrådet en nærmere forståelse af, hvordan VSL § 10, stk. 6 skal forstås.

Ud fra ovenstående gennemgang vurderes det, at der gælder en generel tvivl om, hvordan ordlyden i VSL § 10, stk. 6 skal fortolkes. De forskellige forståelser af VSL § 10, stk. 6 har medført, at der i spørgsmål nr. 126 af 26. november 2015 er oplyst, at det på baggrund af Skatterådets bindende svar i SKM2015.745.SR er besluttet, at beskatningen skal ske i overensstemmelse med Skatterådets afgørelse. Dette betyder altså, at sikkerhedsstillelsen fremover vil blive anset for at være en overførsel foretaget i den såkaldte hæverækkefølge.

4.1.5. Sikkerhedsstillelse for VSO efter lov nr. 992 af 16. september 2014 overfor aktionær i selskabsform

Hele udgangspunktet for at indføre VSL § 10, stk. 6 var at sidestille selvstændigt erhvervsdrivende i VSO med reglerne for kapitalselskaber. I svaret på spørgsmål nr. 41 af 4. september 2015 fremgår det, at bestemmelsen i VSL § 10, stk. 6 svarer til de regler, der gælder for kapitalselskabers sikkerhedsstillelse for aktionærens gæld, jf. afsnit 4.1.2.

I LL § 16 E anses det for en hævning, når en hovedaktionær lader sit kapitalselskab stille selskabets aktiver til sikkerhed for hovedaktionærens privat gæld. Dette gælder uanset om selskabet efterfølgende udlodder de midler eller aktiver, som har været stillet til sikkerhed.

I SKM2015.745.SR anføres det, at bestemmelsen i VSL § 10, stk. 6 grundlæggende omhandler den samme situation som LL § 16 E. Dette har medført, at bestemmelsen i VSL § 10, stk. 6 er indført, idet man ønsker fra lovgivers side af, at den selvstændigt erhvervsdrivende ikke er stillet anderledes, end hvis vedkommende driver sin virksomhed i selskabsform.⁶³

Baggrunden for indførelsen af bestemmelsen i VSL § 10, stk. 6 om at hindre den utilsigtet udnyttelse af VSO samt sidestille selvstændigt erhvervsdrivende kan i den grad vurderes som værende i overensstemmelse med det skatteretlige neutralitetsprincip, der indebærer at beskatning ikke må medføre forskellige virkninger alt efter, hvilken måde, der beskattes på. Indførelsen af VSL § 10, stk. 6 stemmer også overens med Mogens Eggert Møllers udsagn om, at den ene virksomhedsform ikke bør være mere fordelagtig end den anden ved valg af virksomhedsform.⁶⁴

Der er dog stadig en væsentlig forskel mellem selvstændigt erhvervsdrivende, der benytter sig af VSO og aktionærer i kapitalselskaber.

En hovedaktionær har mulighed for at stille sine aktier til sikkerhed for privat gæld i selskabet uden, at det medfører beskatning af sikkerhedsstillelsen.⁶⁵

Dermed er formålet med indførelsen af VSO tilbage i 1987 om at sidestille VSO med kapitalselskaber omkring sikkerhedsstillelse ikke blevet opnået med indførelsen af VSL § 10, stk. 6.

Danske advokater udtaler at ” *Den langvarige hensigt og praksis om skattemæssig ligestilling mellem selskabsejeren og virksomhedsejeren i virksomhedsskatteordningen afbrydes hermed...* ”⁶⁶ En selvstændig erhvervsdrivende er nu stillet ringere end en aktionær, hvad angår sikkerhedsstillelse for privat gæld. Jf. Skatteministeriets høringsskema vedrørende L 200 af 11. august 2014 forklarer Skatteministeren, at der er fordele og ulemper ved begge virksomhedstyper.

⁶³ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 4.2

⁶⁴ Mogens Eggert Møller, »Om skattnneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, s. 361

⁶⁵ Høringssvar fra Dansk Erhverv, s. 7

⁶⁶ Høringssvar fra Danske Advokater, s. 7

Det udtales at *”Der findes ingen aktier mellem den selvstændige og virksomhedsordningen, som der er mellem hovedaktionæren og dennes selskab. En hovedaktionær har valget mellem at sælge aktierne eller aktiverne i sit selskab. Denne mulighed har en selvstændig i virksomhedsordningen ikke. De to situationer kan derfor ikke sidestilles.”*⁶⁷

Udgangspunktet med indførelsen af VSO var at sidestille skattereglerne for kapitalselskaber, således at der ikke var en skattemæssig fordel i den ene virksomhedstype frem for den anden. Ud fra Skatteministerens udtale om, at der er fordele og ulemper ved begge virksomhedstyper, samt at de to situationer ikke kan sidestilles, er ikke helt i overensstemmelse med baggrunden for indførelsen af VSO. Hele formålet var jo skattemæssigt at ligestille de to virksomhedstyper, hvorfor det forekommer mærkeligt, at Skatteministeren ikke har samme opfattelse.

Det skatteretlige neutralitetsprincip om ligestilling af selskabsformer stemmer overens i henhold til, at der ved begge virksomhedstyper medfører en hævnning ved sikkerhedsstillelse. Dog er princippet ikke overholdt i henhold til at stille sikkerhed for privat gæld, idet der nu er væsentlig forskel på om erhvervsdrivende anvender VSO eller et kapitalselskab.

⁶⁷ Skatteministeriets høringsskema vedrørende lovforslag L 200, s. 15

4.2. Krav til tilbageværende virksomhed

Udgangspunktet for afståelse, ophør og omdannelse af en selvstændig erhvervsdrivendes virksomhed i VSO findes i kap. 5 i VSL. VSL § 15, stk. 1, 1. pkt. regulerer, at indestående på konto for opsparet overskud skal beskattes inklusiv den hertil svarende virksomhedsskat, når en selvstændig erhvervsdrivende afstår hele sin virksomhed, eller fuldstændigt ophører med at drive virksomhed.

Undtagelsen til beskatningen findes i VSL § 15, stk. 1, 2-4. pkt., idet beskatningen af indestående på konto for opsparet overskud samt en eventuel salgssum kan udskydes til året efter afståelses- eller ophørsåret. Dette gælder, når den selvstændigt erhvervsdrivende vælger at benytte VSO indtil udløbet af det indkomstår, hvori afståelsen eller ophøret sker. Dog gælder der den betingelse, at økonomien skal være opdelt regnskabsmæssigt i en virksomhedsøkonomi og en privatøkonomi. Opdelingen skal være opretholdt igennem hele året.

Ovenstående regler gælder kun for afståelse af hele virksomheden i VSO. Hvis der vælges en delvis afståelse, delvis ophør eller opstart af en ny virksomhed i VSO er der tale om en tilbageværende virksomhed. Her gælder der andre regler, som vil blive gennemgået nedenfor.

4.2.1. Delvist afståelse

Som nævnt tidligere og jf. VSL § 2, stk. 3, skal en selvstændig erhvervsdrivende, der anvender VSO og har flere virksomheder, sammenlægge disse virksomheders regnskaber til ét samlet regnskab under VSO.

Vælger den selvstændigt erhvervsdrivende at sælge en af flere virksomheder, skal salgssummen indgå i VSO og dermed i virksomhedens indkomst, jf. VSL § 15, stk. 3.

I visse tilfælde vil salgssummen indgå, men efterfølgende anses for en hævning, hvilket kan ses i SKM2014.70.SR. I SKM2014.70.SR ønsker spørger at overdrage sin virksomhed helt eller delvist til sine døtre ved finansiering af hele købet via en mellemregning på anfordringsvilkår.

Skatterådet mente ikke, at denne finansiering har en erhvervsmæssig begrundelse, men skyldes private hensyn, idet en tilsvarende finansiering ikke vil være sædvanlig i forhold til en uafhængig køber. Da der ikke er tale om en erhvervsmæssig udlån, men et privat udlån, som ikke kan indgå i VSO, anses beløbet for hævet.

Et tilsvarende bindende svar findes i SKM2016.198.SR, hvor et ikke på markedsvilkår anført rente- og afdragsfrit gældsbevis i forbindelse med en virksomhedsoverdragelse fra spørger til køber (barnebarn) skulle anses for en hævning.

Når der sker en delvis afståelse, kan den selvstændigt erhvervsdrivende ikke ophøre med VSO, hvis afståelsen sker i løbet af et indkomstår. Dog kan den selvstændigt erhvervsdrivende vælge af udtræde af ordningen med virkning for hele indkomståret, hvor den delvise afståelse sker.⁶⁸ Beslutningen herom skal først træffes efter udløbet af afståelsesåret, jf. VSL § 2, stk. 2, og tilkendegives overfor SKAT senest 30/6 i det efterfølgende indkomstår.

Vælger den selvstændigt erhvervsdrivende at udtræde af VSO for et indkomstår, hvori virksomheden er delvist afstået, vil salgssummen ikke indgå i VSO.

Fortjenesten eller tabet, samt genvundne afskrivninger, vil derfor ikke indgå i VSO, men derimod blive beskattet uden for ordningen inklusiv indestående på konto for opsparet overskud.

Vælger den selvstændigt erhvervsdrivende derimod at fortsætte med VSO for indkomståret, hvori virksomheden er delvist afstået, skal salgssummen indgå i ordningen. Her vil fortjenester, tab samt genvundne afskrivninger, indgå i VSO og dermed medregnes ved opgørelsen af virksomhedens skattepligtige overskud.⁶⁹

Overførsel af nettovederlag til mellemregningskonto

Den selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at overføre det kontante nettovederlag fra salget af sin virksomhed til mellemregningskontoen uden om hæverækkefølgen, jf. VSL § 15a. Nettovederlaget udgør kontantværdien af salgssummen for overdragne aktiver minus kontantværdien af gæld.⁷⁰

⁶⁸ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.2

⁶⁹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.2

⁷⁰ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.2

Hvis den selvstændigt erhvervsdrivende helt eller delvist vælger at overføre nettovederlaget til mellemregningskontoen, skal der beskattes en forholdsmæssig del af indestående på konto for opsparet overskud ved udløbet af indkomståret forud for salgsåret, jf. VSL § 15a, stk. 2.

Beregningen af den forholdsmæssige del af indeståendet på konto for opsparet overskud udgør forholdet mellem det overførte beløb og kapitalafkastgrundlaget ved udløbet af indkomståret forud for salgsåret.⁷¹

Den forholdsmæssige del skal med tillæg af virksomhedsskat indgå ved opgørelsen af den personlige indkomst. Den forholdsmæssige del af det opsparede overskud som hæves, sker forud for hæverækkefølgen. Dette vederlag bliver beskattet som personlig indkomst.

Når der er overført til mellemregningskontoen, kan der ikke opspares fuldt ud i afståelsesåret.⁷²

Der kan højst opsparet et beløb, som svarer til virksomhedens skattepligtige overskud med fradrag af en forholdsmæssig del, som beregnes af det overførte beløb og kapitalafkastgrundlaget ved udløbet af indkomståret forud for salgsåret.

Nedenstående er et eksempel på overførsel af nettovederlaget til mellemregningen med følgende forudsætninger:

- Salgssum 2 mio. kr.
- Kapitalafkastgrundlag 10 mio. kr.
- Opsparet overskud med betalt virksomhedsskat 5 mio. kr.
- Virksomhedsskat 22%
- Årets overskud 750.000 kr.

Beregning af den forholdsmæssige del af indestående på konto for opsparet overskud:

$$\frac{2 \text{ mio. kr.} \times 5 \text{ mio. kr.}}{10 \text{ mio. kr.}} = 1 \text{ mio. kr. eks. virksomhedsskat}$$

Beløb som medregnes på selvangivelsen inklusiv virksomhedsskat:

$$1 \text{ mio. kr.} / 0,78 = 1.282.051,28 \text{ kr.}$$

Beregning af den forholdsmæssige del mellem det overførte beløb og kapitalafkastgrundlaget:

$$\frac{2 \text{ mio. kr.} \times 750.000 \text{ kr.}}{10 \text{ mio. kr.}} = 150.000 \text{ kr.}$$

⁷¹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.2

⁷² Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.2

Idet der højest kan opspares et beløb svarende til virksomhedens overskud med fradrag af det overførte beløb og kapitalafkastgrundlaget udgør opsparingen for året:

$$750.000 \text{ kr.} - 150.000 \text{ kr.} = 600.000 \text{ kr.}$$

Det er en fordel at overføre nettovederlaget til mellemregning, fordi det sker uden om hæverækkefølgen. Vederlaget flyttes fra indskudskontoen til mellemregningskontoen, hvorefter den selvstændigt erhvervsdrivende frit kan hæve vederlaget. Normalt vil et vederlag skulle indgå på indskudskontoen og hæves via hæverækkefølgen, så i ovenstående eksempel bliver den erhvervsdrivende tilgodeset af salgssummen på de 2 mio. kr.

Hvis den selvstændigt erhvervsdrivende ikke afstår en af sine virksomheder, men at virksomheden derimod ophører af andre grunde gælder reglerne om delvist ophør.

4.2.2. Delvist ophør

For at reglerne om delvist ophør skal finde anvendelse, er det en betingelse, at virksomheden skal være ophørt. Reglerne om ophør findes i § 15a, stk. 3. I modsætning til at der ved afståelse anvendes det kontante nettovederlag, anvendes der ved indkomståret forud for ophørsåret ved delvist ophør den del af kapitalafkastgrundlaget, som kan henføres til den ophørende virksomhed. Beregningen udgør forholdet mellem værdien af aktiver i den ophørte virksomhed samt samtlige aktiver, der er indskudt i VSO.⁷³

Ved delvist ophør har den selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at overføre et beløb fra indskudskontoen til mellemregningskontoen uden om hæverækkefølgen.

Fordelen ved dette er, at man som selvstændigt erhvervsdrivende får mulighed for at hæve et beløb fra indskudskontoen til mellemregningskontoen uden at det påvirker indkomstopgørelsen.

⁷³ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.13.3

4.2.3. Pension/ Ophørspension

En selvstændig erhvervsdrivende har ikke mulighed for at oprette en arbejdsgiveradministreret pensionsordning. Det følger af PBL § 18, stk. 5, at en selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at indbetale op til 30% af virksomhedens overskud opgjort efter reglerne for opgørelse af skattepligtig indkomst efter renter og kursreguleringer.

I overskuddet indgår ikke afstået goodwill og andre immaterielle aktiver. Beløbet som den selvstændigt erhvervsdrivende indbetaler på en pensionsordning betragtes som en hævning.

Ved delvis ophør eller delvis afståelse af en virksomhed i VSO, har den selvstændigt erhvervsdrivende en ekstra mulighed for at spare penge i skat. Dette skyldes, at den selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at oprette pensionsordninger og indbetale et beløb svarende til fortjenesten fra afståelsen af virksomheden på pensionsordningen med fuld fradragsret inden for en beløbsgrænse på 2.625.800 kr.⁷⁴, jf. PBL § 15 A.

Der gælder dog en række betingelser for, at den selvstændigt erhvervsdrivende kan udnytte denne mulighed.⁷⁵

Den selvstændigt erhvervsdrivende skal være fyldt 55 år inden afståelse af virksomheden samt være fuldt skattepligtig til Danmark på afståelsestidspunktet.

Den selvstændigt erhvervsdrivende skal have drevet selvstændig erhvervsmæssig virksomhed i mindst 10 år inden for de seneste 15 år før oprettelsen af ophørspensionen. Derudover skal der være en skattepligtig fortjeneste ved afståelse af virksomheden efter KSL § 25A.

Fordelen ved at benytte en ophørspension er, at den selvstændigt erhvervsdrivende kan undgå at skulle betale topskat af fortjenesten, når den ikke overskrider topskattegrænsen ved udbetalingen af raterne.

Spørgsmålet er, om fordelene for at kunne undgå at skulle betale topskat af fortjenesten ved salg eller ophør af sin virksomhed har været lovgivers intention.

⁷⁴ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.A.10.2.3.2

⁷⁵ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.A.10.2.3.2

I den bindende forhåndsbesked SKM2002.73.LR går spørgsmålet på om VSL § 15, stk. 2 og 3 kan anvendes, således at et indestående på konto for opsparet overskud i VSO ikke skal medregnes til den personlige indkomst i ophørsåret eller i den efterfølgende indkomstår, men kan medregnes som den del af den skattepligtige fortjeneste, som efter PBL § 15 A kan indbetales på en pensionsordning.

I SKM2002.73.LR anføres det, at det formentlig ikke har været hensigten med VSL § 15, stk. 2 og 3, at de skulle kunne anvendes i henhold til PBL § 15 A. Dog har Told- og Skattestyrelsen ikke kunne finde tilstrækkelig beviser for, at dette ikke skulle være tilfældet.

Derfor må konklusionen være, at VSL § 15, stk. 2 og 3 kan anvendes på den skattepligtiges fortjeneste ved salg af virksomheden, som indbetales på en pensionsordning omfattet af PBL § 15 A.

En selvstændig erhvervsdrivende, der indbetaler det opsparet overskud på en pensionsordning, opnår kreditorbeskyttelse, hvilket kan være et argument for at indbetale virksomhedens overskud på en pensionsordning.

Ophørspension indgår ikke i VSO, men er stadig vigtig at have kendskab til, da det kan være en attraktiv mulighed for en selvstændig erhvervsdrivende at benytte sig af, idet der kan være mange skattekrone at spare ved ophør af en virksomhed med et stort opsparet overskud.

Den selvstændigt erhvervsdrivende kan i stedet for delvist afståelse eller ophør vælge at opretholde en del af virksomheden. Hvis den selvstændigt erhvervsdrivende vælger dette, skal det vurderes, hvorvidt den tilbageværende del kan indgå i VSO.

4.2.4. Mulighed for at forsat at anvende VSO

Som tidligere nævnt vil ophør af en virksomhed i VSO føre til, at hele det oparbejdede overskud vil komme til beskatning. Dette kan dog undgås, hvis en selvstændigt erhvervsdrivende vælger at fortsætte med at benytte VSO ved at overtage eller starte en anden virksomhed inden udløbet af det efterfølgende indkomstår, jf. VSL § 15, stk. 2.

Betingelsen om opdeling af økonomien i henholdsvis virksomhedsøkonomi og privatøkonomi finder også anvendelse her, og skal ske frem til tidspunktet for opstart af ny virksomhed.

Derudover gælder der det krav, at den nye virksomhed skal være overdraget eller opstartet senest i det efterfølgende indkomstår.

Der stilles ingen krav til, at den overtaget eller nye virksomheds størrelse skal matche den afståede virksomhed.

Der gælder dog den betingelse, at den nye virksomhed skal anses for at være erhvervsmæssig.

Denne betingelse har givet anledning til mange diskussioner og afgørelser. Derfor er det relevant at undersøge, hvordan begrebet erhvervsmæssig aktivitet opfattes.

Årsagen til, at sagerne om erhvervsmæssig aktivitet opstår, er, at nogle skatteydere spekulerer i, at få modregnet underskud i VSO i deres positive personlig indkomst fra andet erhverv, såsom lønmodtagerindkomst eller anden virksomhed.

For at fordelen ikke bliver udnyttet utilsigtet har SKAT haft en interesse i at indskrænke området for erhvervsmæssig virksomhed.

Der foreligger ikke en klar definition på, hvad der forstås ved indtægter fra erhverv. Før 1987-skattereformen var begrebet indtægt fra erhverv et relationsbegreb, hvis indhold måtte bero på en fortolkning af den enkelte lovbestemmelse.⁷⁶

Det oprindelige krav for, at en skattemæssig indtægt blev betegnet som hidrørende fra en erhvervsmæssig virksomhed var karakteriseret ved, at der for egen regning og risiko blev udøvet virksomhed af økonomisk karakter med det formål at ville opnå et økonomisk overskud.

I dag gælder der en række yderligere betingelser, som er oplistet i den juridiske vejledning 2016-2⁷⁷.

Derudover gælder der et krav om rentabilitet samt intensitet, jf. afsnit 3.3.

Der findes en del praksis på området for krav til tilbageværende virksomhed i VSO. Det kan generelt udledes, at der stilles ret begrænset krav til omfanget af den erhvervsmæssig aktivitet i relation til udlejningsvirksomheder.

⁷⁶ Aage Michelsen m.fl., Lærebog om indkomstskat 2013, s. 191

⁷⁷ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.1.2.1

I afgørelsen SKM2014.812.LSR havde en fisker anskaffet sig to redskabsbygninger tilbage i 1973 og 1981, hvorfra der blev anvendt fiskerivirksomhed frem til salget af fiskekutteren i 2005 og herefter blev redskabsbygninger udlejet. Fiskeren havde selvangivet et underskud for indkomstårene 2010 og 2011 på 1.938 kr. og 2.125 kr.

Efter en vurdering af fiskerens virksomhed fandt Landsskatteretten, at fiskerens udlejning af redskabsbygninger ikke kunne anses for drift af erhvervsmæssig virksomhed. Begrundelse for denne vurdering skyldes, at udlejningen i alle årene havde givet underskud samt, at der ikke blev fremlagt oplysninger om, at underskuddet var midlertidigt og ville vende til et overskud. Konsekvensen af at udlejningen ikke blev anset for en erhvervsmæssig virksomhed er, at underskuddet ikke kunne fradrages i fiskerens øvrige indkomst. Dermed kunne fiskeren ikke anvende VSO og skulle derfor ophørsbeskattes af det opsparede overskud.

I afgørelsen SKM2014.822.LSR kom Landsskatteretten frem til sammen konklusion som i SKM2014.812.LSR, idet ingen af virksomhederne opfyldte kravet om rentabilitet.

SKM2014.822.LSR omhandlede udlejning af et redskabshus, hvor udlejningen gav underskud, da udgiften til leje af grunden samt regnskabsassistance var noget højere end lejeindtægten. SKAT mente ikke, at den selvstændige virksomhed var kendetegnet ved, at der for egen regning og risiko var drevet en virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå overskud. Landsskatteretten anså ikke udlejningen af redskabshuset for erhvervsmæssigt drevet, idet der aldrig havde været eller ville blive realiseret et overskud i virksomheden.

Anderledes var afgørelsen i SKM2014.732.LSR, hvor den selvstændigt erhvervsdrivende har anvendt VSO i forbindelse med udlejning af en garage. Der forelå en lejekontakt med en månedlig leje på 400 kr., som skulle svare til markedslejen for det udlejede i det pågældende område ifølge den selvstændig erhvervsdrivende. Udlejningen af garagen gave et overskud på ca. 900 kr. årligt.

SKAT mente ikke, at der forelå en virksomhed i en størrelsesorden, som betød, at den skattepligtige kunne benytte VSO. Anderledes var Landsskatterettens opfattelse dog, idet de lagde vægt på, at der var tale om udlejning samt, at der var indgået en lejekontrakt, som gav overskud. Derfor fik den skattepligtige lov til at benytte VSO, selvom overskuddet var meget lille.

Det er derfor ikke afgørende, hvor stort skuret eller garagen er, men derimod om der foreligger en lejekontrakt samt, at virksomheden skal være erhvervsmæssig drevet og give overskud indenfor en kortere periode. Derudover skal virksomheden opfyldes praksis om rentabilitet og intensitet.

Der findes dog også eksempler på, at virksomheder med beskedne overskud ikke bliver anerkendt som erhvervsmæssig virksomhed, hvilket betyder, at den selvstændigt erhvervsdrivende ikke kan benytte VSO.

Et eksempel på ovenstående ses i afgørelsen SKM2014.584.BR, hvor byretten i Herning afviste, at anvendelsen af en skov- og plantageejendom var erhvervsmæssig, hvilket betød, at den skattepligtige ikke kunne benytte VSO.

Der blev i dommen lagt vægt på, at der ikke var fremtidige prognoser for ejendommens udvikling og drift i økonomisk henseende. Derudover havde ejendommen kun genereret et nettoresultat på 189.340 kr., hvoraf sagsøgers andel udgjorde 1/3 eller gennemsnitlig 7.000 kr. på årsbasis.

Dette betød at VSO ikke kunne benyttes samt, at den skattepligtige ikke kunne opretholde ordningen, der indeholdt et større opsparat overskud.

Afgørelsen i ovenstående sag betyder, at ejendomme, der er overskudsgivende, ikke altid kan anses for at blive accepteret som en erhvervsmæssig virksomhed.

I afgørelsen af 20. juli 2015⁷⁸ blev en garageudlejning med underskud anses for at være erhvervsmæssig virksomhed. Der blev ved afgørelsen lagt vægt på, at garagen i hele perioden var udlejet på markedsvilkår til tredjemand, hvilket opfylder kravet om intensitet. Derudover skyldes underskuddet i virksomheden en stor revisorregning, hvor det alene var 1/3 del af regningen, som vedrørte udlejningen af garagen. Når revisorregningen kun udgjorde en 1/3 del, gav udlejningen overskud, hvilket betyder, at kravet om rentabilitet er opfyldt, og garageudlejningen anses for at være erhvervsmæssig virksomhed og berettiget til at anvende VSO, jf. VSL § 1.

⁷⁸ Journalnr. 13-0231068

Dermed kan det vurderes, at det endnu ikke er helt klarlagt, hvad praksis er for udlejning i VSO, men at det afhænger af en konkret vurdering.

Ovenstående afgørelser viser, at en virksomhed, der anvender VSO, ikke nødvendigvis godkendes som erhvervsmæssig virksomhed, fordi den giver overskud.

Rentabilitetskriteriet udelukker ikke, at en virksomhed kan være erhvervsmæssig drevet, fordi den giver underskud i en periode. Underskuddet kan skyldes en forbigående periode på grund af dårlige konjunkturer, eller fordi virksomheden er i opstartsfasen. Så længe virksomheden har udsigt til at blive rentabel over en længere periode og omsætningen har en vis minimumsstørrelse efter intensitetskravet, kan den altså anerkendes som erhvervsmæssig virksomhed.

Formålet med at drive sin virksomhed i VSO er hovedsageligt at skabe et overskud. Der kan dog være særlige private grunde for ejeren, at det kan betale sig at ”drive” sin virksomhed med underskud, idet virksomhedens resultat beskattes sammen med ejerens øvrige indtægter og udgifter. Derved kan den selvstændigt erhvervsdrivende få betalt skatteværdien af sine eller familiens hobby interesser.

4.2.4.1. Beskatning ved underskud

I VSL § 13 er reguleret, hvordan underskud skal behandles i virksomheder, der anvender VSO. Et skattemæssigt underskud bliver modregnet i indtægter i og uden for virksomheden i følgende rækkefølge. Først modregnes underskuddet i det opsparede overskud i virksomheden med tillæg af tilhørende virksomhedsskat. Herefter i den positive nettokapitalindkomst. Dernæst i anden personlig indkomst udenfor VSO og til sidst i senere indkomstår efter reglerne i PSL § 13.⁷⁹ Ved flere virksomheder under VSO, skal modregning af underskud i anden indkomst kun ske, hvis underskuddet ikke kan rummes i virksomhedernes samlede overskud for året.⁸⁰

Ved underskud gælder, at virksomhedsskat fra tidligere år, som ikke kan rummes i årets slutskat, udbetales kontant, jf. VSL § 10, stk. 3, 3. pkt.

⁷⁹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.12

⁸⁰ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.3.2

Et eksempel på denne udbetaling er:

År 1: overskud på 1 mio. kr.

År 2: underskud på 1 mio. kr.

Virksomhedsskat på 22% i år 1: 220.000 kr.

Hvis indehaveren ikke hæver penge fra virksomheden i år 1, altså opsparer hele overskuddet og betaler virksomhedsskatten, hvorefter der i år 2 er et underskud, vil den betalte virksomhedsskat fra år 1 blive udbetalt kontant til indehaveren.

4.2.5. Modregning i opsparet overskud

Et underskud i VSO modregnes først i tidligere års overskud, der er opsparet i virksomheden med tillæg af hertil svarende virksomhedsskat, jf. VSL § 13, stk. 1. Dette betyder, at der ikke skal ske hævninger ved modregningen af underskuddet. Anvendelsen af det opsparede overskud svarer til hævning af opsparet overskud, idet FIFO princippet gælder.⁸¹

FIFO princippet betyder, at det overskud som er opsparet først også er det overskud som hæves først.

Det opsparet overskud reduceres med det beløb, som der hæves til at dække periodens underskud minus den allerede indbetalte virksomhedsskat. Virksomhedsskatten bliver fratrasket i sluskskatten for den selvstændigt erhvervsdrivende. Kan beløbet ikke indeholdes i sluskskatten, bliver beløbet udbetalt kontant, jf. VSL § 10, stk. 4.

4.2.6. Modregning i positiv kapitalindkomst

Overstiger virksomhedens underskud de tidligere års opsparede overskud, skal underskuddet modregnes i en eventuel positiv nettokapitalindkomst, jf. VSL § 13, stk. 2.

Hvis den selvstændigt erhvervsdrivende er gift ved indkomstårets udløb, skal underskuddet modregnes med et beløb, som svarer til den samlede positive kapitalindkomst hos ægtefællen.

Dette gælder også selvom kapitalindkomsten bliver negativ.⁸²

Et resterende underskud skal modregnes i eventuel positiv kapitalindkomst. Der kan fremkomme et resterende underskud, hvis begge ægtefæller har underskud af deres virksomhed, som ikke fuldt ud kan modregnes i eget opsparet overskud.

⁸¹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.12

⁸² Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.12

Har ægtefællerne derimod begge positiv kapitalindkomst, skal modregning af underskud, dog først ske i ægtefællens egen positiv kapitalindkomst.

4.2.7. Modregning i anden personlig indkomst

Overstiger virksomhedens underskud det opsparet overskud og den positive kapitalindkomst, skal det resterende underskud modregnes i den personlige indkomst, jf. VSL § 13, stk. 3.

Reglen gælder også selv om den personlige indkomst skulle blive negativ ved modregningen af underskuddet.

Ved en negativ personlig indkomst, har den selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at overføre beløbet til sin ægtefælle eller fremføre beløbet til senere indkomstår, jf. PSL § 13.

Det er ikke muligt at fremføre et underskud i VSO.

4.2.8. Modregning i skattepligtig indkomst

Hvis et underskud fra VSO bliver modregnet i kapitalindkomst eller den personlige indkomst udenfor ordningen, skal der også ske modregning i den skattepligtige indkomst.⁸³

Beløbet, som bliver modregnet i den skattepligtige indkomst, er det samme beløb, som modregnes i kapitalindkomst eller den personlige indkomst, jf. VSL § 13, stk. 4.

Grunden hertil er, at i personskatteloven bliver de forskellige indkomstarter opgjort hver for sig. Kapitalindkomsten og den personlige indkomst har kun betydning for bundskat og topskat. Underskuddet fra virksomheden der modregnes i den skattepligtige indkomst har også betydning for sundhedsskat og kommunale skatter.

4.2.8.1. Ændring af indkomst

Som udgangspunkt kan den selvstændigt erhvervsdrivende kun overføre overskud fra virksomheden indtil udløbet af fristen for selvangivelse, jf. VSL § 10, stk. 1.

SKAT har derimod mulighed for at forhøje indkomsten, hvis SKAT mener, at den selvstændigt erhvervsdrivende ikke selvangivet korrekt.

⁸³ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.12

Når der er tale om en enkeltmandsvirksomhed, har SKAT mulighed for at forhøje indkomsten i 3 år og 4 måneder tilbage i tid. Ændringen må ikke ske senere end den 1. maj i det fjerde år efter indkomstårets udløb, jf. SFL § 26, stk. 1.

4.2.9. Virksomhedsomdannelse

En enkeltmandsvirksomhed kan omdannes til et aktie- eller anpartsselskab. Omdannelsen kan ske via afståelsesprincippet eller efter virksomhedsomdannelsesloven.

Afståelsesprincippet indebærer, at ejeren sælger virksomheden til et kapitalselskab, der ejes af den pågældende. Efter afståelsesprincippet bliver virksomheden betragtet som ophørt, hvilket betyder, at der skal ske ophørsbeskatning som om virksomheden var solgt til tredjemand.⁸⁴

Efter virksomhedsomdannelsesloven kan der ske skattefri virksomhedsomdannelse, hvorfor der ikke sker ophørsbeskatning. Det er kun personligt ejet virksomheder, der kan omdannes skattefrit, jf. VOL § 1.

For at der kan ske skattefri virksomhedsomdannelse skal betingelserne i VOL § 2 være opfyldt.

Dette betyder at:

- Ejeren skal være fuldt skattepligtig til Danmark på tidspunktet for omdannelsen.
- Alle aktiverne og passiverne skal overdrages til selskabet⁸⁵
- Hele vederlaget for virksomheden skal ydes i form af anparter
- Pålydendet af anparterne, der ydes som vederlag for virksomheden, skal svare til den samlede selskabskapital.

Kapitalselskabet succederer i virksomhedens skattemæssige retsstilling, hvilket betyder, at de aktiver og passiver som selskabet overtager, skal anses for at være erhvervet på samme tidspunkt, til samme anskaffelsessum og med samme formål for øje, jf. VOL § 6, stk. 1.

Hvis virksomheden har opsparet overskud, kan indehaveren vælge at lade indestående på konto for opsparet overskud indgå i virksomhedsomdannelsen helt eller delvist.⁸⁶ I givet fald der indgår et beløb fra kontoen, vil dette nedsætte den skattemæssige anskaffelsessum for de aktier eller anparter, som indehaveren modtager ved virksomhedsomdannelsen, jf. VSL § 16, stk. 1.

⁸⁴ Henrik Dam, m.fl., Grundlæggende Skatteret 2013, s. 603

⁸⁵ Jf. VOL § 2, stk. 1, nr. 2 kan ejeren dog bestemme om en ejendom skal holdes uden for omdannelsen.

⁸⁶ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.14.2

Hvis indeståendet på indskudskontoen er negativ, skal dette nulstilles forud for en omdannelse, jf. VSL § 16, stk. 2.

Et uudnyttet skattemæssigt underskud i den personlige virksomhed kan ikke overføres til fradrag i selskabets indkomst, jf. VOL § 8, stk. 1.

Ved virksomhedsomdannelse ses der en forskel i henhold til det skatteretlige neutralitetsprincip, idet en personligt ejet virksomhed skattefri kan omdannes til et kapitalselskab, hvilket ikke gælder den modsatte vej, jf. VOL § 1, stk. 3.

4.2.10. Krav til kapitalselskab

For kapitalselskaber gælder der samme krav om erhvervsmæssig aktivitet som ved enkeltmandsvirksomheder, hvor virksomheden skal udøves med det formål at opnå et økonomisk overskud samt opfylde kravet om rentabilitet og intensitet.

Holdingselskaber, hvis aktivitet blot består i at besidde kapitalandele, anses også for at være erhvervsdrivende ved anvendelsen af de skatteretlige regler, jf. SKM2004.297.HR

Der kan dog forekomme tilfælde, hvor et selskabs aktivitet ikke anses for at være erhvervsmæssig. I TFS1991.599.HRD blev et anpartsselskab nægtet fradrag for underskud i forbindelse med driften af travheste. Begrundelsen for afgørelsen var, at der ikke var udsigt til at opnå fortjeneste.

I dommen SKM2009.4.BR fandt retten, at selskabets drift havde haft så ringe en intensitet samt rentabilitet, hvilket betød, at selskabet ikke kunne anses for at have drevet erhvervsmæssig virksomhed i skatteretlig henseende. Dette betød at selskabets underskud ikke var fradragsberettiget i medfør af SL § 6, stk. 1, litra a.

Ovenstående afgørelser viser, at der stilles krav om økonomisk overskud, rentabilitet og intensitet for, at et kapitalselskab kan anses for at drive en erhvervsmæssig aktivitet.

Selskaber kan, ligesom enkeltmandsvirksomheder, vælge at ophøre med at drive virksomhed. Når et selskab, som er hjemmørende i Danmark, opløses, fortsættes skattepligten indtil det tidspunkt, hvor opløsningen sker.

Vælger et selskab derimod ikke at ophøre, men at fortsætte med en anden aktivitet har selskabet ligesom med enkeltmandsvirksomheder, der anvender VSO, mulighed herfor. Selskabets aktivitet skal have karakter af erhvervsmæssig virksomhed.

Selskabets formål skal fremgå af vedtægterne, jf. SEL § 28, nr. 2. Dette skyldes, at medkontrahenter samt nuværende og eventuelle fremtidige kapitalejere let kan få kendskab til selskabets aktivitetsområde. Beskrivelsen af formålet kan få betydning for om, dispositioner på selskabets vegne falder uden for kapitalselskabets formål, jf. SEL § 136, stk. 1, nr. 2.

Der er i Danmark tradition for at beskrive selskabets formål bredt, således at flere aktiviteter kan falde ind under formålet.⁸⁷ Derfor kan det være svært at vurdere, hvorvidt selskabets dispositioner er inden for beskrivelsen af formålet. Et selskab kan derfor vælge et meget bred beskrivelse af formålet og dermed reelt drive mange forskellige aktiviteter.

Når selskabet er momspligtig eller skal foretage anden skatte- eller afgiftsmæssig registrering, skal selskabet registreres med den branche som selskabet driver aktivitet i.

Hovedbranchen er selskabets vigtigste aktivitet. Ændres selskabets aktivitet skal branchekoden også ændres og anmeldes til Erhvervsstyrelsen.

Et selskab har mulighed for at ændre sin formålsbeskrivelse samt branchekode, hvis selskabets aktivitet ændrer sig. For at kunne ændre formålsbeskrivelsen kræver det en vedtægtsændring, som skal besluttet på et generalforsamlings- eller anpartshavermøde, jf. SEL § 106 og § 107. Dette betyder, at et selskab har mulighed for at ændre sin aktivitet og drive virksomheden videre, så længe selskabet stadig opfyldt kravet om erhvervsmæssig virksomhed. Derudover skal selskabet ligeledes været drevet med det formål at opnå økonomisk overskud. Et underskud vil ikke betyde, at selskabets aktivitet ikke har karakter af erhvervsmæssig virksomhed, så længe det er i opstartsfasen eller en forbigående periode.

⁸⁷ Jan Schans Christensen, Kapitalselskaber, 2014, s. 318

4.2.10.1. Sambeskatning

Flere enkeltmandsvirksomheder, der anvender VSO, og har samme ejer, bliver opgjort som én samlet virksomhed ved opgørelse af VSO, jf. VSL § 2, stk. 3

Det samme gør sig gældende ved kapitalselskaber, jf. § 6 i BEK nr. 325 af 24/03-2015.

For koncernforbundne selskaber hjemmehørende i Danmark gælder der en obligatorisk sambeskatning, jf. SSL § 31. For koncernforbundne selskaber hjemmehørende i udlandet kan der mulighed for at tilvælge sambeskatning, idet international sambeskatning ikke er obligatorisk, jf. SSL § 31A.⁸⁸

4.2.10.2. Pension / Ophørspension

En aktionær har ret til at få udbetalt sin løn i form af en indbetaling på en livsvarig livrente, hvor der ikke er fastsat et maksimumbeløb, jf. PBL § 16, stk. 2 modsætningsvis.

Indbetalinger på en livsvarig livrente kan fratrækkes ved indkomstopgørelsen, jf. PBL § 18, stk. 1.

For kapitalselskaber gælder de samme regler om ophørspension som ved enkeltmandsvirksomheder, der anvender VSO.

4.2.10.3. Underskud

Et underskud i et kapitalselskab kan ikke indgå i anden indkomst hos kapitalejeren, idet kapitalselskabet og kapitalejeren er to selvstændige skattesubjekter.

Underskuddet i kapitalselskabet kan fremføres og fradrages i den skattepligtige indkomst for fremtidig indkomstår, jf. SSL § 12.

Modregningen af underskuddet fra tidligere år er begrænset af, at underskuddet kun kan fradrages fuldt ud i den del af årets skattepligtige indkomst, som ikke overstiger et grundbeløb på 7.852.500 kr. (2016-niveau)⁸⁹, som reguleres efter PSL § 20. Det resterende underskud kan fradrages med 60% af den del af årets skattepligtige indkomst, som overstiger grundbeløbet.

⁸⁸ Jan Schans Christensen, Kapitalselskaber, 2014, s. 365, 374 og s. 385

⁸⁹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.D.2.4.5.3

Underskuddet kan også blive begrænset af blandt andet en overdragelse af underskudsselskabet til en ny ejerkreds.

I kapitalselskaber gælder der den regel, at hvis selskabets egenkapital udgør mindre end halvdelen af den tegnede kapital, skal der afholdes en generalforsamling senest 6 måneder efter tabet er konstateret, jf. SEL § 119. På generalforsamlingen skal ledelsen redegøre for selskabets økonomiske stilling og om nødvendigt stille forslag om foranstaltninger, der bør træffes, jf. SEL § 119, sidste pkt.

Det er dog ikke nødvendigt at afholde generalforsamlingen, hvis selskabets økonomiske forhold ændrer sig væsentlig og selskabets kapital igen bliver forsvarligt med henblik på fortsat drift og afregning af selskabets kreditorer, jf. SEL §§ 115, nr. 5, 116, nr. 5 og 118, stk. 2.

Ledelsen kan vælge at videreføre selskaber uden en egentlig rekonstruktion af selskabets kapitalforhold, hvis ledelsen forventer, at selskabets drift og resultat vil komme på rette kurs igen. Der sker ikke en automatisk tvangsopløsning af selskabet, selvom selskabet har været videreført i mere end 6 måneder med mindre end halvdelen af sin selskabskapital.⁹⁰

Vælger ledelsen at videreføre selskabet uden en forventning om, at selskabets drift ændrer sig positivt og uden at tage stilling til rekonstruktion, betyder dette ikke, at ledelsen pådrager sig ansvar.

Der kan dog forekomme tilfælde, hvor manglende konstatering af tab i en situation, hvor der er pålagt reaktionspligt, vil medføre at ledelsen kan drages til ansvar efter culpa-reglen, jf. SEL § 361.⁹¹

Vælger ledelsen derimod en rekonstruktion kan dette blandt andet ske ved kapitalnedsættelse med efterfølgende indskud af frisk kapital, kapitalforhøjelse til overkurs, jf. SEL § 153, stk. 1, nr. 1 eller kapitalnedsættelse til dækning af underskud, jf. SEL § 188, stk. 1, nr. 1.

Ved sambeskattede koncernforbundne selskaber gælder der ved underskud, at administrationsselskabet er forpligtet til at betale til underskudsselskabet af et beløb svarende til skatteværdien af det udnyttede underskud, jf. SSL § 31, stk. 8 og § 31A, stk. 6.

⁹⁰ Jan Schans Christensen, Kapitalselskaber, 2014, s. 405

⁹¹ Jan Schans Christensen, Kapitalselskaber, 2014, s. 406

4.2.10.4. Ændring af indkomst

Ved en disposition mellem et selskab og dets aktionær, har SKAT mulighed for at forhøje indkomstsansættelsen i en periode på op til 6 år, jf. SFL § 26, stk. 5.

Der gælder altså en længere frist end ved enkeltmandsvirksomheder. Denne længere frist gælder ved handelsmæssige eller økonomiske transaktioner – kaldet kontrollerede transaktioner - mellem selskabet og hovedaktionæren, jf. SKL § 3B, stk. 1.

Et eksempel på en dom, hvor den forlængede ligningsfrist i SFL § 26, stk. 5 finder anvendelse er i SKM2014.504.HR, hvor en direktør og eneanpartshaver fik stillet en bil til rådighed. Bilen var ikke egnet til at opfylde selskabets erhvervsmæssige behov. Spørgsmålet var derfor om bilen blev benyttet til privat kørsel og om direktøren derfor var skattepligtig af fri bil. Direktøren var eneanpartshaver i selskabet og udøvede bestemmende indflydelse over selskabet, hvilket betød af SKL § 3B, stk. 1, nr. 2 fandt anvendelse. Der var derfor tale om en kontrolleret transaktion, hvor selskabet stillede bilen til rådighed for direktøren. Denne transaktion havde en økonomisk værdi og er omfattet af SKL § 3B, fandt SFL § 26, stk. 5 anvendelse, hvorfor den ændrede skatteansættelse for direktøren var rettidig.

I afgørelsen U2014.244H blev en læges honorar fra et privathospital udbetalt til hans selskab, mens SKAT mente, at der var tale om en lønindkomst, der skulle udbetales direkte til lægen. Lægen havde en væsentlig opsparring på 2,2 mio. kr. i selskabet. Konsekvensen blev, at lægen blev beskattet af det fulde vederlag på 2,4 mio. kr. fra privathospital. Lægen spurgte om muligheden for at blive stillet, således at vederlaget på de 2,4 mio. kr. var blevet udbetalt til ham fra starten med den konsekvens, at lægens selskab kunne undgå beskatning af de 2,2 mio. kr. Begrundelse for denne mulighed var, at selskabet skulle betale differencen på de 2,2 mio. kr. til lægen og på denne måde undgå en beskatning af dette beløb. I skattelovgivningen er der mulighed for, at en skatteyder kan få lov at omgøre en disposition, som har fået uventede skattemæssige konsekvenser, en såkaldt omgørelse eller betalingskorrektion, jf. LL § 2, stk. 5. I afgørelsen blev der lagt vægt på, at arbejdet havde karakter af fuldtidsbeskæftigelse, at der var aftalt opsigelsesvarsel, vederlaget havde karakter af en fast månedsløn samt at privathospitalet havde afholdt relevante omkostninger.

Højesteret afviste muligheden om at omgøre dispositionen og fastholdt den effektive beskatning på ca. 112% plus procenttillæg og renter af de restskatter, som var blevet udløst for lægen, idet SKAT havde ændret de selvangivne indkomster.

Ud fra afgørelsen i Højesteret vurderes det, at det kan have store økonomiske konsekvenser, hvis virksomhedens aktivitet ikke anses som værende af erhvervmæssig karakter, hvilket også får betydning for den beskatning, som kapitalejeren kan blive pålagt.

4.2.11. Sammenfatning af krav til tilbageværende virksomhed

Ud fra gennemgangen af krav om erhvervmæssig virksomhed i henhold til VSO og kapitalselskaber, kan det konstateres, at der er stor forskel på om en indkomst anerkendes som en erhvervmæssig indkomst eller en lønindkomst. En lønindkomst beskattes i optjeningsåret som personlig indkomst, hvilket betyder en beskatning op til højeste marginale skattestats.

En erhvervmæssig indkomst i VSO giver mulighed for at opspare indkomst i virksomheden med en skattestats på 22% i 2016. Ligeledes ved en kapitalselskaber, hvor virksomhedens indkomst kan opspares i selskabet med en selskabsskattestats på 22% i 2016.

Ud fra ovenstående afgørelser om erhvervmæssig virksomhed, er der ingen tvivl om, at der stilles krav til drift af virksomhed med henblik på at opnå økonomisk karakter, rentabilitet og intensitet. Der er altså ikke mulighed for at fortsætte med at drive virksomhed med anvendelse af VSO, når ovenstående krav ikke er opfyldt. Det samme gør sig gældende ved kapitalselskaber.

I forhold til underskud er der en væsentlig skattemæssig forskel alt efter, om underskuddet vedrører enkeltmandsvirksomheder eller kapitalselskaber.

Dette skyldes, at en selvstændig erhvervsdrivende, som driver virksomhed i VSO kan modregne et underskud i anden personlig og skattepligtig indkomst. Derudover er det muligt at overføre underskuddet til modregning hos ægtefællen.

Kapitalselskaber har ikke samme mulighed for at benytte underskuddet til modregning i personlig og skattepligtig indkomst. Underskuddet kan kun benyttes til modregning i fremtidige skattepligtige overskud.

En enkeltmandsvirksomhed med underskud, hvor underskuddet ikke skyldes opstartsfasen eller en forbigående periode, kan få underkendt sin aktivitet som erhvervsmæssig virksomhed. Derimod vil et kapitalselskab med underskud godt kunne anerkendes som erhvervsmæssig virksomhed, så længe at ledelsen har taget stilling til, hvad der skal ske med underskuddet eller, at der er tale om en forbigående periode med underskud. Dette skyldes, at der i ledelsesberetningen beskrives, hvordan fremtiden forventes at se ud.

Udgangspunktet for det skatteretlige neutralitetsprincip er, at der inden for koncernbeskatning ikke må pålægges en højere eller lavere beskatning end, hvis virksomheden var drevet som en enkeltmandsvirksomhed.⁹² I forhold til beskatningen af overskuddet gælder der for begge virksomhedsformer en skattestats på 22%, hvorfor kravet om neutralitet er opfyldt her. Så længe en virksomhed giver overskud, vil beskatningen udgøre den samme procentsats.

Et underskud vil blive beskattet forskelligt alt efter, hvilken type virksomhedsform der er tale om. Her ses altså en væsentlig forskel, som kan have betydning for valg af virksomhedsform, hvilket strider imod grundlaget for det økonomiske neutralitetsprincip, hvorved den ene virksomhedsform ikke bør stilles bedre end den anden.

Eftersom at en virksomhed med underskud er meget fordelagtig ved enkeltmandsvirksomheder, kan skattetænkning være afgørende for valget af virksomhedstype, hvilket strider imod det skatteretlige neutralitetsprincip. Dette skyldes, at en enkeltmandsvirksomhed med underskud kan fratrækkes i den personlige indkomst, hvorimod et selskabs underskud ikke kan modregnes i den personlig indkomst. Kapitalejerne kan være nødsaget til at skulle indskyde kapital til at dække underskuddet.

Virksomhedsskatteordningen er vedtaget på grund af et ønske fra lovgivers side af om at sidestille selskabs- og virksomhedsbeskatning. Hensigten var, at selvstændigt erhvervsdrivende, der anvender VSO ikke skal stilles bedre eller dårligere end virksomheder drevet i selskabsform. Muligheden for at udnytte et underskud til modregning i den personlige og skattepligtige indkomst giver selvstændig erhvervsdrivende med anvendelse af VSO en væsentlig fordel, idet den erhvervsdrivende kan opnå en lavere beskatning.

⁹² Jan Pedersen mfl., Skatteretten 2, s. 363

Vurderes muligheden for at udnytte et underskud til modregning i henhold til det skatteretlige neutralitetsprincip, skal det klarlægges om den politiske målsætning er blevet opfyldt.⁹³ I henhold til at ligestille de to virksomhedstyper, er der en væsentlig forskel i forhold til at modregne eventuel underskud. Vurderes det i henhold til den politiske målsætning om, at VSO skal give de selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at foretage indkomstudjævning, må ordningen vurderes at opfylde formålet. De selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at benytte underskuddet til at opnå en lavere beskatning, idet der opnås et fradrag for underskuddet. Denne mulighed har en aktionær i et kapitalselskab ikke.

Ved udnyttelse af underskud i henhold til sambeskatning gælder der ikke samme regler for virksomheder under VSO og selskaber. Dette skyldes, at koncernforbundne selskaber er forpligtet til at betale til det underskudsgivende selskab for at udnytte underskuddet, hvorimod en virksomhed under VSO ikke skal betale for at udnytte underskud ved sambeskattede virksomheder. Denne forskel i udnyttelse af underskud for sambeskattede virksomheder og selskaber lever ikke op til det skatteretlige neutralitetsprincip.

Når reglerne om sambeskatning for virksomheder under VSO og kapitalselskaber gennemgås, ses det, at der gælder samme regler for begge to af virksomheder. Flere virksomheder i VSO beskattes under ét svarende til reglerne om national sambeskatning af selskaber. Derimod gælder der ikke samme regler for international sambeskatning, idet koncernforbundne kapitalselskaber frit kan vælge international sambeskatning, hvorimod virksomheder under VSO ikke har fri mulighed for at vælge sambeskatning.

Reglerne om national sambeskatning opfylder det skatteretlige neutralitetsprincip om, at der ikke må være forskellige regler for beskatning alt efter hvilken virksomhedsform der vælges. Derimod er det skatteretlige neutralitetsprincip ikke opfyldt, når det gælder international sambeskatning, idet der ikke er overensstemmelse mellem reglerne for udenlandske virksomheder under VSO og koncernforbundne kapitalselskaber.

Derudover er der forskel på SKAT's mulighed for at ændre indkomstangivelse i forhold til om der er tale om et selskab og dets aktionær eller en selvstændig erhvervsdrivende, der anvender VSO.

⁹³ Mogens Eggert Møller, »Om skatteneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet« s. 359

Her ses også en væsentlig forskel på de to virksomhedsformer, hvilket heller ikke lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip. Her er det dog ikke selve virksomhedsskatteordningen, der har været medvirkende til forskellen på fristerne for de to virksomhedstyper, hvorfor det ikke er selve ordningen, der bør ændres for at leve op til det skatteretlige neutralitetsprincip.

Der gælder de samme regler om ophørspension for selskaber som for enkeltmandsvirksomheder, der anvender VSO, hvorfor der ikke er forskel på de to virksomhedstyper og det skatteretlige neutralitetsprincip er opfyldt her. Hvis der derimod ses på reglerne for pension som ikke er ophørende, gælder der ikke de samme regler.

For selvstændigt erhvervsdrivende i VSO kan der kun indbetales op til 30% af virksomhedens overskud, hvorimod en aktionær ikke har begrænsning for indbetaling på pension, så længe der er tale om en livsvarig livrente. Her stemmer det skatteretlige neutralitetsprincip ikke helt overens med formålet.

4.3. Hævning og udlån fra VSO

Når en selvstændig erhvervsdrivende anvender VSO, er der mulighed for at opspare virksomhedens overskud til en lav foreløbig beskatning på 22% i 2016. Hvis overskuddet ikke spares op, men derimod hæves til private formål, skal der betales en yderligere skat. Dette betyder, at beløbet der hæves fra VSO bliver beskattet med samme effektive beskatning som anden personlig indkomst, som for eksempel lønindkomst.

Som tidligere nævnt under afsnittet om hæverækkefølgen skal værdier, der overføres fra virksomheden til den selvstændigt erhvervsdrivende ske i en bestemt rækkefølge, jf. VSL § 5. Den selvstændigt erhvervsdrivende skal beskattes fuldt ud af virksomhedens overskud, før der kan hæves skattefrit på indskudskontoen.

Dette betyder, at den selvstændigt erhvervsdrivende ikke har mulighed for at ”låne” penge fra virksomheden til at dække private formål.

Det er derfor relevant at undersøge, hvornår og hvordan overførsler fra virksomheden til privatøkonomien kan ske. En overførsel fra virksomheden til privatøkonomien kan ske med beløb eller andre værdier, som faktisk overføres, anses for overført eller er hensat til senere faktisk hævning.⁹⁴

4.3.1. Beløb som faktisk overføres

Beløb fra VSO der faktisk er overført til den selvstændigt erhvervsdrivende kan for eksempel være kontanter, værdipapirer, driftsmidler eller andre aktiver. Beløbende der overføres anses for løbende hævninger fra virksomhedsøkonomien til privatøkonomien. Beløbene som overføres skal registreres i virksomhedens regnskab.

4.3.2. Beløb som anses for overført

Beløb der allerede anses for overført fra VSO, kan være privat kørsel i bil eller privat rådighed over telefon, som indgår i ordningen og forbrug af egne produkter. Værdien af disse overførsler skal registreres i virksomhedens regnskab eftersom, at overførslen af værdierne ikke løbende bliver bogført.

⁹⁴ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

Beløbet af den overførte værdi tillægges virksomhedens indkomst og anses for overført til den selvstændigt erhvervsdrivende.

Ordene ”anses for overført” betyder, at der tale om bogholderimæssig postering. Der er og må derfor ikke følge konstante beløb med ved overførslen.⁹⁵

Ved indførelsen af lov nr. 992 af 16. september 2014 blev der indført en regel om, at der foreligger en overførsel i de tilfælde, hvor aktiver i VSO bliver stillet til sikkerhed for gæld, som ikke indgår i VSO, jf. VSL § 10, stk. 6. Et beløb svarende til sikkerhedens størrelse anses for overført i den almindelige hæverækkefølge, jf. SKM2015.745.SR. I dette bindende svar udtalte Skatterådet, at ordlyden af VSL § 10, stk. 6, ikke er tilstrækkelig til at udgøre en selvstændig beskatningshjemmel, hvorfor Skatterådet fandt, at den mest naturlige forståelse af ordlyden af VSL § 10, stk. 6 er, at den nævnte overførsel skal anses for foretaget i overensstemmelse med VSL § 5.

4.3.3. Beløb der er hensat til senere faktisk hævning

Et beløb kan regnskabsmæssigt hensættes til senere faktisk hævning, hvilket vil sige en senere udbetaling fra virksomheden.

Ved lov nr. 992 af 16. september 2014 blev der i VSL § 11, stk. 4, indført en regel om, at der ikke kan foretages foreløbig beskatning efter VSL § 10, stk. 2, når betingelserne i VSL § 11, stk. 1, 1. pkt. er opfyldte. Denne regel betyder, at der ikke kan spares op med en foreløbig beskatning i VSO, hvis indskudskontoen er negativ. For at der ikke sker opsparing med negativ indskudskonto, kan der hensættes et beløb til senere faktisk hævning. Bliver der ikke hensat et beløb til senere hævning, vil beløbet blive posteret på indskudskontoen. Det hensatte beløb skal beskattes i det indkomstår, som overførslen vedrører.⁹⁶

⁹⁵ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

⁹⁶ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

Det beløb som er afsat til senere faktisk hævning, skal bogføringsmæssigt – debiteret fra hævekontoen og krediteret hensættelsen som passiv i ultimobalancen - være overført fra virksomheden til privatøkonomien inden den pågældende frist for selvangivelsen for indkomståret.⁹⁷

Med undtagelse af indskudskontoen, er det muligt at hensætte alle beløb til senere hævning. Derudover gælder der ingen frist for udbetaling af hensatte beløb. Beløbet skal dog anses for overført forud for hæverækkefølgen.⁹⁸

Det maksimale beløb, som kan hensættes, udgør forskellen mellem de beløb, der nævnes i VSL § 5, stk. 1, nr. 1-4, som er de samlede overførsler, der overstiger indskudskontoen i den udvidede hæverækkefølge, og summen af de faktiske overførsler og beløb, som anses for overført.⁹⁹ Når summen af de faktiske overførsler og beløb, der anses for overført, overstiger beløbene i VSL § 5, stk. 1, nr. 1-4, kan der ikke ske hensættelse til senere hævning.

Den selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at udskyde beskatningen af de hensatte beløb fra foregående indkomstår, ved at foretage en ny hensættelse med tilsvarende beløb til senere hævning. Den selvstændigt erhvervsdrivende kan også vælge at overføre beløbet til indskudskontoen med virkning for indtjeningsåret, hvilket betyder, at beløbet skal behandles som et indskud og en hævning i hæverækkefølgen, jf. VSL §§ 3 og 5.

4.3.4. Udlån

Er der overskydende likviditet i en virksomhed, der anvender VSO, kan det være fristende at udlåne penge fra virksomheden. Den selvstændigt erhvervsdrivende kan imidlertid ikke vælge at udlåne penge fra virksomheden til private formål, idet alle beløb der overføres/udlånes i virksomheden betragtes som hævninger, jf. afsnittet om hæverækkefølgen.

Spørgsmålet er derfor, hvordan private udlån fra virksomheden betragtes i praksis.

⁹⁷ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

⁹⁸ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

⁹⁹ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.C.5.2.7.1

Af bemærkningerne til forslag til lov om indkomstbeskatning af selvstændigt erhvervsdrivende (Virksomhedsskatteoven)¹⁰⁰ fremgår det af bemærkninger til § 11 *”Virksomheden kan ikke yde ”lån” til den skattepligtiges ægtefælle eller til nært beslægtede. Virksomheden er ikke et selvstændigt retssubjekt. Et eventuelt lån vil derfor anses for ydet af den skattepligtige. Hvis den skattepligtige finansierer långivningen ved at hæve beløb i virksomheden, sker hævningen i den sædvanlige prioriteringsorden efter § 5.”*¹⁰¹ Der kan derfor ikke ydes private lån fra virksomheden uden, at disse lån bliver betragtet som en hævning, hvorfor hævningen skal ske efter hæverækkefølgen.

I besvarelse af spørgsmål nr. 89 af 18. December 1985 udtaler skatteministeren, at *”virksomheden kan dog godt give kredit til personer, som har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden f.eks. varedebitorer. Endvidere kan virksomheden placere ledig kapital som bankindsud, i obligationer m.v.”*¹⁰². Der er derfor mulighed for den selvstændigt erhvervsdrivende at yde udlån af midler fra VSO, så længe udlånet har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomhedens drift. Der er tale om en udtalelse tilbage fra 1985 og spørgsmålet er derfor, om denne retstilstand stadig finder anvendelse. I blandt andet afgørelsen SKM2015.728.LSR og bindende svar SKM2016.15.SR bliver der henvist til denne udtalelse, hvorfor retstilstanden må vurderes som stadig at være gældende. Ud fra denne retstilstand bør det derfor undersøges, hvornår et udlån har privat karakter, og hvornår et udlån har erhvervsmæssig karakter.

4.3.5. Udlån af privat karakter

En selvstændig erhvervsdrivende, der udlåner midler fra sin virksomhed til private formål, og ikke er omfattet af VSO og bliver derfor anset som en hævning i ordningen med personbeskatning til følge.

Udover udlån af midler til private formål, kan der også være tale om udlån fra VSO til den selvstændigt erhvervsdrivendes eget kapitalselskab.

¹⁰⁰ Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A)

¹⁰¹ Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A), almindelige bemærkninger, § 11.

¹⁰² Besvarelsen af spørgsmål 89 til lovforslag L 107 (FT 1985-1986)

SKM2013.505.HR – stadfæstelse af SKM2011.537.ØLR – omhandler dommen, hvorvidt skattemyndighederne har været berettiget til at forøge den selvstændigt erhvervsdrivendes indkomst med de beløb, som den selvstændigt erhvervsdrivende har lånt fra lægevirksomhed, der anvender VSO til hans anpartsselskab. Det skal vurderes om lånet udgør et privat udlån eller et udlån af erhvervsmæssig karakter.

Højesteret fandt, at lånet ikke havde erhvervsmæssig karakter, men derimod karakter af privatfinansiering, hvilket betød, at lånet var en overførsel af værdien efter VSL § 5.

Østre Landsrets argumenterer for, at der i afgørelsen af SKM2011.537.ØLR er lagt vægt på, at lånet er ydet til et selskab, som investerer i aktier, hvilket betyder, at der ikke er tale om et lån, der er givet som et naturligt eller almindeligt led i lægevirksomheden i forhold til debitorer, forretningsforbindelser eller lignende som er omfattet af VSL § 1. Der er derfor ikke tale om et lån til en type virksomhed, der er lægevirksomheden uvedkommende, samt at lægevirksomheden formentlig ikke ville have udlånt samme beløb til en uafhængig virksomhed, der drev aktieinvestering. Udlånene må derfor anses som ydet af den selvstændigt erhvervsdrivende personligt for at tilgodese interesser i hans kapitalselskab.

En virksomhed er ikke et selvstændigt skattesubjekt, hvorfor udlånet må anses for at være ydet af den selvstændigt erhvervsdrivende og derfor betragtes som en hævning efter VSL § 5.¹⁰³

Højesteret ændrede Østre Landsrets begrundelse, idet Højesteret finder, at en virksomhed godt kan yde lån, der har erhvervsmæssig karakter, uden at lånet anses for overførsel af værdier til den skattepligtige. Højesteret tiltræder ikke samme vurdering af virksomhedens udlåns karakter, som Østre Landsret foretog. Højesteret mener, at det afgørende for, om udlånet kan være i VSO er, om udlånet har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden.

I SKM2015.728.LSR går afgørelsen på om en mellemregning på anfordringsvilkår og til markedsrente, som er etableret i forbindelse med overdragelse af en næringsvirksomhed med køb og salg af ejendomme, anses for en hævning i VSO for overdrageren.

¹⁰³ Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A), almindelige bemærkninger, § 11.

Sker finansieringen ved, at den selvstændigt erhvervsdrivende udlåner et beløb til køber af virksomheden via en mellemregning, skal udlånet vurderes i forhold til, om der er tale om et selvstændigt aktiv, som kan indgå i VSO.

Jf. SKM2013.505.HR skal udlånet have erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden for at kunne indgå i VSO. Dette betyder, at virksomheden godt kan give kredit til personer, der har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden, som for eksempel varedebitorer.¹⁰⁴

Af bemærkningerne til forslag til lov om indkomstbeskatning af selvstændigt erhvervsdrivende (Virksomhedsskatteoven)¹⁰⁵ fremgår det af bemærkninger til § 11 *"Virksomheden kan ikke yde "lån" til den skattepligtiges ægtefælle eller til nært beslægtede..."*. Finansiering af privat långivning til ægtefælle og nært beslægtede kan ikke anses som lån af erhvervsmæssig karakter. I SKM2015.728.LSR påtænker den selvstændigt erhvervsdrivende, at generationsskifte en eller flere af sine ejendomme ved at finansiere dette med et udlån/mellemregning på anfordringsvilkår og til en markedsrente via VSO. Landsskatteretten opfatter, at udlånet/mellemregningen er begrundet i private hensyn og har derfor ikke erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden. Dette betyder, at udlånet/mellemregningen anses for hævet i VSO, jf. VSL § 5 og derfor skal personbeskattes.

Ovenstående afgørelser viser, at et udlån skal have en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden for at lånet ikke anses for at have privat karakter. En selvstændig erhvervsdrivende kan derfor ikke benytte VSO til at finansiere projekter, som har privat karakter uden, at lånet anses for hævet efter VSL § 5, eftersom dette ellers ville være en omgåelse af reglerne om hævning.

4.3.6. Udlån af erhvervsmæssig karakter

Der kan være tilfælde, hvor et udlån anses som værende erhvervsmæssigt, hvilket vil blive gennemgået i følgende afgørelser.

I bindende svar SKM2014.764.SR bekræfter Skatterådet, at udlån ikke skal anses for at være en privat hævning, men derimod et erhvervsmæssigt udlån, hvilket falder indenfor rammerne af VSO, hvilket ikke gav anledning til personbeskatning.

¹⁰⁴ Besvarelsen af spørgsmål 89 til lovforslag L 107 (FT 1985-1986)

¹⁰⁵ Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A)

Et udlån til partnerselskabet vil ikke skattemæssigt anses for ydet af partneren, men derimod anses for være ydet af de øvrige deltagere i partnerselskabet.

Hvis et udlån skal indgå i VSO, skal lånet være et erhvervsmæssigt udlån, jf. SKM2013.505.HR, SKM2010.96.LSR og SKM2001.201.LR.

Udlånet vedrører selskabets driftsfinansiering og er etableret efter fælles aftale, hvilket betyder, at der efter SKAT's opfattelse er tale om et erhvervsmæssigt udlån, idet udlånet er begrundet i partnerskabets forhold. Lånet vil dog ikke være omfattet af et erhvervsmæssigt udlån, hvis kontoen i partnerskabet stilles til sikkerhed for partnerens private lån, idet lånebeløbet så vil anses for hævet, jf. lov nr. 992 af 16. september 2014.

I bindende svar SKM2014.129.SR var der tale om et landbrugsinteressentskab mellem to ikke-interesseforbundne interessenter. Hver interessent havde stiftet et holdingselskab, som ejede halvdelen af kapitalen i et anpartsselskab.

Den ene interessent anmodede Skatterådet om, at der kunne foretages udlån til anpartsselskabets produktion uden om hæverækkefølgen i VSL § 5, idet interessenten havde overskydende likviditet i VSO.

Skatterådet bekræftede anmodningen eftersom, at udlånet skete til et selskab, som virksomheden havde en erhvervsmæssig forbindelse til og dermed opfattede det som et erhvervsmæssigt udlån. Derudover er det oplyst, at der er tale om lån på sædvanlige forretningsmæssige betingelser og vilkår.

Det bindende svar stemmer overens med udtalelsen i besvarelsen af spørgsmål 89, hvoraf virksomheden kan give kredit til personer, der har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden. I SKM2014.129.SR er interessenten forbundet med selskabet og falder derfor inden for den erhvervsmæssige tilknytning. Det bør dog bemærkes, at interessenten udlånte midler fra hans VSO til et selskab, som ham selv var medejer af, uden at dette var til hinder for at anse udlånet som et udlån af erhvervsmæssig karakter.

Sammenfattende kan det ud fra ovenstående bindende svar vurderes, at et udlån kan anses for værende erhvervsmæssigt, når der er tale om et udlån på sædvanlige forretningsmæssige betingelser og vilkår samt at udlånet har erhvervsmæssig forbindelse til låntager.

4.3.7. Aktionærlån i selskaber

Baggrunden for indførelsen af beskatning af aktionærlån skyldtes den stigende tendens til, at aktionæren brugte lån som et skattefrit alternativ til løn eller udbytte. Derfor blev der i ligningsloven indsat § 16 E, som har virkning for lån, ydet den 14. August 2012 eller senere.¹⁰⁶ Det fremgår af LL § 16 E, at når et selskab yder lån til en fysisk person, vil lånet blive behandlet efter skattelovgivningens almindelig regler om hævninger uden tilbagebetalingspligt, dog under forudsætning af, at der er en forbindelse omfattet af LL § 2 mellem långiver og låntager. Undtagelsen hertil er lån, der er ydet som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition, dvs. sædvanlige lån fra pengeinstitutter eller lån, som ydes til selvfinansiering efter SEL § 206, stk. 2. Det vil for eksempel være lån, der er opstået som led i aktionærens almindelig samhandel med selskabet på sædvanlige kreditvilkår.¹⁰⁷ Hvis et selskabet eftergiver et lån, der ikke er omfattet af LL § 16 E, vil aktionæren stadig blive beskattet.¹⁰⁸

I bindende svar SKM2014.14.SR går spørgsmålet på, hvorvidt lån, der ydes fra A ApS til kommanditselskabet samt A I/S til brug for driften af kommanditselskabet og A I/S, ikke er skattepligtige i henhold til LL § 16 E, stk. 1.

Det anføres at interessentskaber og kommanditselskaber ikke er selvstændige skattesubjekter, hvorfor skattepligten påhviler den enkelte interessent i A I/S samt deltager i kommanditselskabet, jf. Den juridiske vejledning, afsnit C.C.3.3.

Hvis et kapitalselskab yder et lån til interessentskaber og kommanditselskaber, bliver lånene henført skattemæssigt til deltagerne i interessentskaber og kommanditselskaber i henhold til deres respektive ejerandele. Derfor vil den skattemæssige behandling af de overførte lån være afhængige af, om en eller flere af interessenterne i A I/S samt deltagerne i kommanditselskaber efter reglerne i LL § 2 har bestemmende indflydelse i kapitalselskabet, jf. LL § 16 E.

Det er SKAT's opfattelse, at lånet til etablering og drift ikke som udgangspunkt kan anses for ydet som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition uanset den beskedne økonomiske fordel for selskabet som følge af forøget samhandel og kædeafgiftsbetalinger til selskabet.¹⁰⁹

¹⁰⁶ Styresignal om aktionærlån, Skat (STY 2014 825)

¹⁰⁷ Den juridiske vejledning 2016-2, afsnit C.B.3.5.3.3

¹⁰⁸ Styresignal om aktionærlån, Skat (STY 2014 825)

¹⁰⁹ SKM2014.14.SR

SKAT mener ikke, at A ApS ville have ydet lånet til interessentskaberne og kommanditselskaberne, hvis de havde været ejet uafhængig af tredjemand.

Havde der derimod været tale om lån til et kapitalselskab, ville lånet ikke være omfattet af LL § 16 E.

For at et udlån ikke anses som et ulovligt aktionærlån er det afgørende, at lånet anses som værende ydet som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition.

Når en aktionær har ydet et ulovligt aktionærlån skal lånet tilbagebetales til selskabet straks med årlig rente, jf. SEL § 215. Konstaterer Erhvervsstyrelsen et ulovligt aktionærlån, får ledelsen i selskabet en frist på 6 uger til at inddrive lånet og fremsende dokumentation om, at lånet er tilbagebetalt.¹¹⁰

Derudover er det strafbart for de ledelsesmedlemmer, der har været medvirkende til beslutningen om det ulovlige lån og overtrædelsen straffes med bøde, jf. SEL § 367. Bøde udgør typisk 2,5% af lånets hovedstol, hvis lånet bliver tilbagebetalt inden 6 uger efter Erhvervsstyrelsens påbud om inddrivelse og 5 %, hvis lånet tilbagebetales senere end 6 uger efter påbuddet.¹¹¹

4.3.8. Sammenfatning af hævninger og udlån

Sammenfattende kan det vurderes, at et udlån skal være ydet som led i sædvanlige forretningsmæssige dispositioner for at blive anses som et erhvervsmæssigt udlån. Dette gælder uanset om der er tale om et udlån fra VSO eller et udlån fra et kapitalselskab. Der kan dog være forskel på, hvornår et lån anses som erhvervsmæssigt.

I bindende svar SKM2014.129.SR blev lånet anerkendt som et erhvervsmæssigt udlån, idet der var tale om en erhvervsmæssig forbindelse samt et lån på sædvanlige forretningsmæssige betingelser og vilkår. I bindende svar SKM2014.14.SR blev lånet derimod ikke anerkendt som et erhvervsmæssigt udlån, idet SKAT ikke mente, at der var tale om et lån som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition.

¹¹⁰ <https://erhvervsstyrelsen.dk/ulovlige-kapitalejerlaan>

¹¹¹ <https://erhvervsstyrelsen.dk/ulovlige-kapitalejerlaan>

Der ses derfor en forskel på om et udlån kommer fra VSO eller et kapitalselskab, når lånet overføres til et interessentskab, hvor långiver har bestemmende indflydelse.

Begrundelsen for at en virksomhedsejer ikke kan låne til private formål uanset virksomhedstype skyldes, at det ikke skal være muligt at omgå reglerne for beskatning. Det skal dog ikke være umuligt for virksomheder at udlåne til erhvervsmæssige formål, eftersom det vil være en fordel for virksomheder at kunne finansiere interesser, som har en erhvervsmæssig tilknytning til virksomheden.

Det er bemærkelsesværdigt, at der er en væsentlig forskel på om et privat udlån er sket fra VSO eller et kapitalselskab, idet udlån fra kapitalselskabet kan straffes med bøde på op til 5% af lånets hovedstol. Derudover pålægges et ulovligt aktionærlån renter ved tilbagebetaling imodsætning til tilbagebetaling i VSO.

Denne forskel stemmer ikke overens med det skatteretlige neutralitetsprincip, idet der her ses en forskel i forhold til valg af virksomhedstype.

I forhold til det skatteretlige neutralitetsprincip må reglerne for udlån vurderes som værende i overensstemmelse med formålet bag reglerne. Det skal ikke være muligt at opnå en skattemæssig fordel i den ene virksomhedsform frem for den anden, hvilket heller ikke er tilfældet her, idet ingen af virksomhedstyperne kan benyttes til udlån til private formål.

Der ses dog en forskel i de to bindende svar, alt efter om udlånet sker fra VSO til et interessentskab eller fra et kapitalselskab til et interessentskab. Denne forskel stemmer ikke overens med neutralitetsprincippet, idet der således er forskel på om man som virksomhedsejer har valgt den ene virksomhedsform frem for den anden i henhold til at yde lån til tilknyttede virksomheder.

Det skatteretlige neutralitetsprincip er derfor ikke opfyldt i henhold til de to bindende svar samt tilbagebetaling af lån, men overordnet må princippet vurderes at være opfyldt i forhold til hævninger og udlån.

5. Ændring af VSO

Efter lovændringen nr. 992 af 16. september 2014 er det påpeget i høringssvarene¹¹², at VSO er blevet mere kompliceret og dermed vanskeligere at anvende for selvstændigt erhvervsdrivende. Dette betyder, at selvstændigt erhvervsdrivende kan have svært ved at overskue ordningen og de fordele, som den indeholder såsom muligheden for at fratrække underskud i anden lønindkomst. Lovændringen har været en sikring af, at VSO fremover anvendes i overensstemmelse med den oprindelige hensigt.

Flere interesseorganisationer har fremsendt alternativer til, hvordan reglerne for VSO bør udformes, således, at værnsreglerne ikke rammer selvstændigt erhvervsdrivende, der anvender VSO efter hensigten og uden at misbruge ordningen. Blandt andet anbefaler Advokatrådet en løsning, hvori der er et generelt forbud mod indskud af privat gæld i VSO, således at der hverken kan indskydes privat gæld eller stilles sikkerhed i virksomhedens aktiver for privat gæld.¹¹³

Skatteministeren anser ikke dette forslag som en mulighed, idet de selvstændige erhvervsdrivende, der har udnyttet VSO utilsigtet dermed vil opnå skattemæssig fordel, eftersom de kun skal betale en normal indkomstskat af den fremtidige indtjening indtil tidspunktet, hvor betingelserne for opsparing i VSO er opfyldt.¹¹⁴

Selvom der er kommet mange forslag til, hvordan sikkerhedsstillelse for privat gæld bør indgå i VSO for at hindre den uhensigtsmæssige udnyttelse af ordningen, er ingen af forslagene blevet indført. Dette kan skyldes, at skatteministerens vigtigste fokus har været på den uhensigtsmæssige udnyttelse af VSO, hvorfor der ikke er taget hensyn til, hvor bredt de indførte værnsregler rammer de selvstændige erhvervsdrivende, som har været nødsaget til sikkerhedsstille aktiver for privat gæld.

I slutningen af februar måned 2016 har Skatteministeren fremsat lovforslag L 123 af 23. februar 2016 til ændringer i VSO, som følge af kritikken af ordningen siden lovændringen nr. 992 af 16. september.¹¹⁵

¹¹² Skatteministeriets høringsskema vedrørende lovforslag L 200

¹¹³ Høringssvar fra Advokatrådet

¹¹⁴ Skatteministeriets høringsskema vedrørende lovforslag L 200, s. 2

¹¹⁵ http://www.ft.dk/Rlpdf/samling/20151/lovforslag/L123/20151_L123_som_fremsat.pdf

Ændringerne kommer primært til at vedrøre de skattemæssige konsekvenser ved sikkerhedsstillelse for privat gæld.

Forslaget indebærer, at når der stilles sikkerhed for privat gæld med aktiver i VSO, skal det mindste beløb af enten sikkerhedsstillelsen eller gælden anses for overført som en almindelig hævning i hæverækkefølgen.¹¹⁶ Udgangspunktet for at der ikke kan opspares overskud i VSO ved negativ indskudskonto, vil stadig være gældende.

Derudover vil en sikkerhedsstillelse for en privat kassekredit betragtes som en overførsel i hæverækkefølgen, og beløbet skal fragå i kapitalafkastgrundlaget således, at der ikke længere er en fordel i at stille virksomhedens likvider til sikkerhed for privat kassekredit i stedet for at hæve de likvide midler via hæverækkefølgen.¹¹⁷

I høringsskema fra Skatteministeriet vedrørende lovforslag L 123 fremgår det, at reglen om beskatning ved sikkerhedsstillelse i VSL § 10, stk. 6 foreslås ophævet.

I stedet skal der indsættes en ny regel i VSL § 4 b, stk. 1 om overførsel ved sikkerhedsstillelse.¹¹⁸

Baggrunden for indførelsen af den nye paragraf skyldes Skatterådets afgørelse i SKM2015.745.SR¹¹⁹, hvoraf en selvstændig erhvervsdrivende anses for at have overført et beløb via hæverækkefølgen til privatøkonomien, når aktiver, som indgår i VSO, stilles til sikkerhed for gæld, der ikke indgår i ordningen. Efter Skatterådets afgørelse har der været en generel tvivl om ordlyden i VSL § 10, stk. 6. Udover afgørelsen i SKM2015.745.SR har SKAT har også udsendt et styresignal, SKM2016.171.SKAT, som følge af afgørelsen, der giver skattepligtige, som er blevet beskattet af sikkerhedsstillelser udenom hæverækkefølgen i VSL § 5, mulighed for at anmode om genoptagelse efter SFL § 26.

Ovenstående afgørelse samt styresignal har ført til, at det i spørgsmål nr. 126 af 26. november 2015 oplyses, at beskatningen fremover skal ske i overensstemmelse med afgørelsen. Ændringen med lovforslaget L 123 skyldes derfor, at man fra lovgivers sider af har ønsket, at der fremover er overensstemmelse med lovens regulering og Skatterådets opfattelse.

¹¹⁶ <https://www.danskrevision.dk/nyheder/2016/03/aendringer-i-virksomhedsordningen-sikkerhedsstillelser/>

¹¹⁷ <https://www.danskrevision.dk/nyheder/2016/03/aendringer-i-virksomhedsordningen-sikkerhedsstillelser/>

¹¹⁸ Skatteministeriets høringsskema vedrørende lovforslag L 123, s. 4

¹¹⁹ Lovforslag L 123, almindelige bemærkninger, pkt. 2.8

Landbrug & Fødevarer bemærker i høringssvar af 3. november 2015, at *"... aktionærer i aktie- og anpartsselskaber kan stille deres aktier/anpartar i selskabet til sikkerhed for privat låneoptagelse. Selvstændige erhvervsdrivende beskattes, hvis de stiller erhvervsmæssige aktiver til sikkerhed. Denne forskelsbehandling virker urimelig og i strid med det grundlæggende formål med virksomhedsordningen – nemlig at sidestille selvstændige og aktionærer skattemæssigt."*¹²⁰ Det fremgår af skatteministeriets høringsskema, at *"Forskellen skyldes valg af organisationsform. Der er fordele og ulemper ved at vælge den ene organisationsform frem for en anden."*¹²¹

SEGES udtaler i høringssvar af 2. november 2015 at *"hovedaktionærer kan stille deres aktier i selskabet til sikkerhed for privat låneoptagelse. Hovedaktionærerne har her en fortrinsstilling for de selvstændigt erhvervsdrivende i virksomhedsordningen."*¹²² Denne udtalelse skyldes, at et selskab har mulighed for at udlodde et aktionærlån, som beskattes efter LL § 16 E i et efterfølgende år uden skattemæssige konsekvenser, hvis der er mulighed for udlodningen regnskabsmæssigt. Denne mulighed harmonerer ikke med, at selvstændigt erhvervsdrivende, der har sikkerhedsstillelser, bliver beskattet, selvom virksomhedens aktiver er stillet til sikkerhed for lån uden for VSO.¹²³

Ovenstående gennemgang viser, hvordan flere organisationer/foreninger udtrykker bekymring ved det nye lovforslag, idet de ikke mener, at lovforslaget vil løse problemerne omkring sikkerhedsstillelser samt det grundlæggende formål med VSO. Derfor er det relevant at undersøge, hvorvidt disse problemstillinger er blevet løst med det vedtagne lovforslag, hvilket vil blive gennemgået i næste afsnit.

¹²⁰ Høringssvar fra Landbrug & Fødevarer, s. 3

¹²¹ Skatteministeriets høringsskema vedrørende lovforslag L 123, s. 31

¹²² Høringssvar fra SEGES, s. 6

¹²³ Høringssvar fra SEGES, s. 6

6. Ændring af VSO efter L 123

Den 2. juni 2016 blev lovforslaget L 123 vedtaget ved lov nr. 652 af 8. juni 2016 om justering af indgrebet i VSO efter ændringer i 2014. De vedtagne ændringer omhandler de skattemæssige konsekvenser af sikkerhedsstillelse for privat gæld gennem aktiver i VSO.

Det interessante er at undersøge, hvorvidt ændringerne har løst problemstillingen omkring beskatning af sikkerhedsstillelse for privat gæld.

Vedtagelsen af lovforslaget L 123 får den betydning, at såfremt der er stillet aktiver, der indgår i VSO, til sikkerhed for gæld, som ikke indgår i VSO, vil det laveste beløb af enten gældens kursværdi eller aktivernes handelsværdi anses for en almindelig hævning i hæverækkefølgen. Dermed bliver kapitalafkastgrundlaget nedjusteret med et beløb svarende til det beløb, som i tidligere indkomstår anses for overført i hæverækkefølgen, hvilket medfører, at der ikke sker en utilsigtet udnyttelse af VSO.

Der er ikke ændret ved overgangsreglen for sikkerhedsstillelser, hvorfor sikkerhedsstillelser, der er etableret den 10. juni 2014, fortsat skal være afviklet senest den 31. december 2017. Såfremt en selvstændigt erhvervsdrivende ikke har fået afviklet sin sikkerhedsstillelse inden denne dato, vil der ikke kunne spares op til en lav acontoskat fra den 1. januar 2018 samt et eventuelt opsparet overskud i VSO fra perioden 11. juni 2014 – 31. december 2017 vil blive beskattet i 2018.

Idet sikkerhedsstillelsen fremover anses for en hævning, vurderes det at have den fornødne effekt overfor selvstændigt erhvervsdrivende, således at de ikke lader deres formue i virksomheden danne grundlag for at opnå en privat fortjeneste. Som nævnt ovenfor ønskede FSR i spørgsmål nr. 787¹²⁴ en mere klar præcisering af, hvordan dengang VSL § 10, stk. 6 skulle fortolkes. Skatteministeren tilkendegav, at der var brug for en lovmæssig præcisering, hvilket vurderes at være opfyldt med VSL § 4 b, stk. 1. Derudover bemærkes det, at sikkerhedsstillelser nu fremgår af § 4 i stedet for § 10. Dette skyldes at VSL § 5 omhandler hæverækkefølgen og da sikkerhedsstillelser opfattes som en hævning giver det god mening at placere reglen i nærheden af reglen omkring hæverækkefølgen.

¹²⁴ Besvarelse af spørgsmål nr. 787 af 9. September 2014

Problemstillingen omkring en uklar afgrænsning af, hvornår en sikkerhedsstillelse betragtes som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition, gør sig stadig gældende. Der er ikke kommet nogen mere klar definition på dette og undtagelsen i VSL § 10, stk. 7 er blot flyttet frem til VSL § 4 b, stk. 2.

I bindende svar SKM2016.495.SR går spørgsmålet blandt andet på om det er muligt at stille aktiver, der indgår i VSO, til sikkerhed for gæld, som ikke indgår i VSO, såfremt det sker som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Svaret lyder *”For at der kan være tale om en sædvanlig forretningsmæssig disposition, skal dispositionen (sikkerhedsstillelsen) tjene et forretningsmæssigt formål for den selvstændiges virksomhed under virksomhedsordningen. Hvorvidt en sikkerhedsstillelse tjener et forretningsmæssigt formål for den selvstændiges virksomhed under virksomhedsordningen vil bero på en konkret vurdering af den enkelte disposition.”*¹²⁵

Dermed må man gå ud fra, at det stadig gælder, at en sædvanlig forretningsmæssig disposition beror på en konkret vurdering. Problemstillingen omkring skønselementet indgår således stadig.

Formålet med indførelsen af VSO var at ligestille selvstændige erhvervsdrivende med virksomheder drevet i selskabsform, således at der opnås samme skattemæssige muligheder uanset valg af virksomhedsform.¹²⁶ Indførelsen af VSO har derfor været et ønske om at opfylde det skatteretlige neutralitetsprincip, hvoraf den ene virksomhedsform ikke bør stilles bedre end den anden virksomhedsform. Dette ønske fra lovgivers side af, vurderes ikke som at blive opfyldt med vedtagne lovforslag L 123, idet denne forskel ikke tages i betragtning ved ændringen omkring sikkerhedsstillelse.

¹²⁵ SKM2016.495.SR

¹²⁶ Lovforslag L 107 (FT 1985-1986, tillæg A), almindelige bemærkninger, pkt. 3

7. Diskussion og konklusion

I forarbejderne til lovforslaget L 200 om ændring af virksomhedsskatteoven fremgår det, at *”Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, da rammebetingelserne for de selvstændige ikke påvirkes. Forslaget vil dog indebære en normalisering af skattebetalingen for de selvstændige, der har udnyttet ordningen på en utilsigtet måde.”*¹²⁷

De indførte værnsregler ved lov nr. 992 af 16. september 2014 vil påvirke alle selvstændigt erhvervsdrivende, der har en negativ indskudskonto, hvilket betyder, at reglerne også rammer dem, der ikke misbruger ordningen. Mindre og nystartede virksomheder kan have brug for økonomisk fleksibilitet, idet virksomheden måske ikke genererer overskud nok til at finansiere indehaverens private udgifter. Værnsreglerne vil forringe muligheden for at konjunkturudligne, idet en sikkerhedsstillelse anses for en hævning og dermed kan påvirke indskudskontoen.

Landbrug og Fødevarer påpeger at *”de hidtige regler har blandt andet betydet, at virksomhederne har kunne tage toppen af de store udsving på indtjeningen, og at de har kunne spare op i virksomheden... Det er ikke længere en mulighed med dette forslag, og det er selvfølgelig problematisk...”*¹²⁸ Dette betyder, at de selvstændigt erhvervsdrivende, der anvender VSO til regulær indkomstudjævning, reelt bliver ofre for lovændringen. Idet værnsreglerne betyder, at ordningen ikke længere kan benyttes til indkomstudjævning, lever ordningen ikke op til formålet om, at selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at foretage udjævning af svingende indkomster.¹²⁹

Dette gælder dog kun, når de selvstændigt erhvervsdrivende har foretaget sikkerhedsstillelse for privat gæld. VSO kan dog stadig benyttes til indkomstudjævning ved svingende indkomster, så selve ordningen formår stadig at leve op til formålet, selvom de indførte værnsregler får økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

¹²⁷ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 7

¹²⁸ <http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/l200/bilag/4/1393090.pdf>

¹²⁹ Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven, nr. 200 af 11. Juni 2014 (FT 2013-3014, tillæg A), Almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.

I henhold til spørgsmålet om, hvorvidt det skatteretlige neutralitetsprincip er overholdt, skal den politiske målsætning, som har været motivet for de gældende regler først klarlægges. Med henblik på VSO har motivet været at give selvstændigt erhvervsdrivende mulighed for at foretage udjævning af svingende indkomster.

Herefter skal det undersøges om den politiske målsætning er blevet opfyldt under hensyn til reglernes udformning og praktisering.¹³⁰

Med indførelsen af lov nr. 992 af 16. september 2014 samt lov nr. 652 af 8. juni 2016 er VSO ikke længere en ordning, der kan benyttes til indkomstudjævning. Dette skyldes, at sikkerhedsstillelser, som endnu ikke er afviklet fra og med den 1. Januar 2018 forhindrer, at der kan ske opsparing i ordningen. Dermed fratages de selvstændigt erhvervsdrivende, som har disponeret i tillid til VSO, muligheden for beskatning af virksomhedens overskud til en lav skattesats, og dermed er der ikke mulighed for konsolidering af virksomheden samt indkomstudjævning.

Dette skyldes, at ordningen er blevet misbrugt i henhold til formålet med VSO og som følge af dette misbrug, er der indsat værnsregler, som skal medføre, at ordningen ikke længere kan benyttes uhensigtsmæssigt.

Jf. høringssvar fra Dansk Erhverv *"Værnsregler bør ligeledes være et præcisionsindgreb, der skal målrettes meget præcist mod det specifikke problem og ikke ramme andre situationer."*¹³¹

Værnsreglerne for at undgå den uhensigtsmæssige brug af VSO vil ramme bredere, end hvad hensigten er, og få store økonomiske konsekvenser for de selvstændigt erhvervsdrivende, som ikke har misbrugt ordningen. Konsekvensen er, at de selvstændigt erhvervsdrivende som i forvejen er presset økonomisk, som for eksempel kan være på grund af en opstartsperiode eller dårlige tider, vil blive hårdt ramt, idet de ikke længere kan disponere ud fra den oprindelige lovgivning og praksis for VSO.

¹³⁰ Mogens Eggert Møller, »Om skatteneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, s. 359

¹³¹ Høringssvar fra Dansk Erhverv, s. 2

Skatteministeren påpeger, at der er sammenhæng mellem midlet og målet, idet *”Det er opfattelsen, at lovforslaget er målrettet og rammer den utilsigtede udnyttelsen af virksomhedsordningen. Lovforslaget forhindrer desuden heller ikke iværksættere i fortsat at drage nytte af virksomhedsordningen og den økonomiske fleksibilitet, som virksomhedsordningen giver mulighed for.”*¹³²

Denne udtalelse skyldes, at der fortsat er mulighed for opsparing og optagelse af privat gæld, så længe det ikke finansieres af midler inden for VSO. Derudover kan der stadig ske sikkerhedsstillelse med virksomhedens aktiver for erhvervsmæssig gæld.

Udtalelsen ændrer dog ikke på, at de selvstændigt erhvervsdrivende, der disponerede i henhold til lovgivningen inden lovændringen nr. 992 af 16. september 2014 og ikke misbrugte ordningen kan blive påvirket økonomisk. Derudover lever værnsreglerne ikke op til formålet om indkomstudjævning, hvilket betyder, at værnsreglerne ikke opfylder den politiske målsætningen, som dannede grundlag for VSO og neutralitetsprincippet.

Derudover gælder der stadig samme problemstilling omkring definitionen af, hvornår en sikkerhedsstillelse betragtes som led i en sædvanlig forretningsmæssig disposition. Dette giver de selvstændigt erhvervsdrivende sværere ved at benytte ordningen i henhold til sikkerhedsstillelser uden at søge et bindende svar fra SKAT, hvilket besværliggør valget mellem VSO og kapitalselskaber. Denne usikkerhed harmonerer ikke med det skatteretlige neutralitetsprincip om, at der ikke må være forskel på de to virksomhedsformer.

I henhold til afsnittet om krav til tilbageværende virksomhed er der ingen tvivl om, at SKAT stiller krav til, at en virksomhed er drevet med henblik på at opnå økonomisk gevinst, rentabilitet og intensitet. Disse krav finder anvendelse ved VSO samt ved kapitalselskaber.

Afhængig af hvilken virksomhedstype en selvstændig erhvervsdrivende vælger at drive sin virksomhed i, bliver virksomhedens underskud beskattet forskelligt. Et kapitalselskab har ikke mulighed for at benytte selskabets underskud til modregning i aktionærens personlige og skattepligtige indkomst, i modsætning til en selvstændig erhvervsdrivende. Det har den konsekvens, at det skatteretlige neutralitetsprincip ikke finder lighed inden for underskudsbeskatning.

¹³² Skatteministeriets høringskema vedrørende lovforslag L 200, s. 17

Der gælder samme opgørelsesmetode af den samlede skattepligtige indkomst ved drift af flere virksomheder i VSO og sambeskattede kapitalselskaber, hvilket lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip om ligestilling af de to virksomhedsformer.

Sammenfattende vurderes det, at et udlån skal være ydet som led i sædvanlige forretningsmæssige dispositioner for at kunne anses som et erhvervsmæssigt udlån. Denne opfattelse gælder, uanset om udlånet vedrører VSO eller kapitalselskaber.

I forhold til udlån ses der en forskel på om udlånet kommer fra VSO eller kapitalselskaber, når der er tale om et udlån til et interessentskab, hvor lånegiver har bestemmende indflydelse.

Derudover ses der også en forskel på sanktionen af ulovlige udlån, idet der ved kapitalselskaber pålægges renter og evt. bøder udover tilbagebetalingspligt, i modsætning til ved VSO.

Disse to forskelle harmonerer ikke med det skatteretlige neutralitetsprincip, idet der her ses en forskel i forhold til valget af virksomhedstype.

Udover de to nævnte forskelle vurderes udlån fra VSO og kapitalselskaber at opfylde det skatteretlige neutralitetsprincip.

De vedtagne værnsregler, har ifølge praksis, ændret den måde, hvorpå VSO tidligere har været anvendt. De selvstændigt erhvervsdrivende, som har disponeret i overensstemmelse med tidligere lovgivning og praksis, kan blive økonomisk påvirket af værnsreglerne. Lovændringen nr. 992 af 16. september 2014 og lov nr. 652 af 8. juni 2016 har sat grænser for, hvordan VSO fremover kan anvendes og ændret den økonomiske fleksibilitet, der tidligere var tilgængelig. Selvom der findes eksempler på steder i VSO, såsom reglerne for sikkerhedsstillelse, hvor den ikke lever op til det skatteretlige neutralitetsprincip, er baggrunden for ordningens gennemførelse stadig opfyldt. Selvstændigt erhvervsdrivende har fortsat mulighed for at indkomstudjævne svingende indkomster, opnå fuld fradragsværdi for erhvervsmæssige renteudgifter samt mulighed for at spare op til en lav foreløbig skat.

Dette betyder, at VSO stadig indeholder erhvervsmæssige fordele som ved kapitalselskaber, hvorfor VSO fremover vil være et attraktivt valg for selvstændigt erhvervsdrivende. Derfor lever intentionerne med VSO op til Mogens Eggert Møllers økonomiske neutralitetsprincip¹³³ om, at den ene virksomhedsform ikke må stilles bedre end den anden virksomhedsform.

¹³³ Mogens Eggert Møller, »Om skattnneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, s. 361

8. Afgørelser og bindende svar

Afgørelser:

SKM2001.201.LR

SKM2004.297.HR

SKM2009.4.BR

SKM2010.96.LSR

SKM2011.537.ØLR

SKM2014.504.HR

SKM2013.505.HR

SKM2014.584.BR

SKM2014.732.LSR

SKM2014.812.LSR

SKM2014.822.LSR

SKM2015.728.LSR

Tidsskrift for Skatteret:

TFS1991.599.HRD

Ugeskrift for Retsvæsen:

U2014.244H

Afgørelsesdatabase for Landsskatteretten og Skatterådet

Afgørelse af 20. juli 2015 - Journalnr. 13-0231068

Meddelelse fra SKAT

SKM2016.358.SKAT

Styresignal fra SKAT

SKM2016.171.SKAT

Bindende svar

SKM2002.73.LR

SKM2014.14.SR

SKM2014.70.SR

SKM2014.129.SR

SKM2014.764.SR

SKM2015.502.SR

SKM2015.566.SR

SKM2015.618.SR

SKM2015.665.SR

SKM2015.745.SR

SKM2016.15.SR

SKM2016.198.SR

SKM2016.495.SR

9. Litteraturliste

Litteratur

Blume, Peter:

Retssystemet og juridiske metode, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 1. udgave, 1. oplag, 2011

Bundgaard, Jakob:

Koncernskatteretlige neutralitetsstudier, GadJura, 1. udgave, 1. oplag, 1999

Dam, Henrik, Gram, Henrik, Hemmingsen, Kjeld og Graff Nielsen, Jacob:

Grundlæggende Skatteret 2013, Magnus Informatik, 6. udgave, 1. oplag, 2013

Dam, Henrik, Gram, Henrik, Hemmingsen, Kjeld og Graff Nielsen, Jacob:

Grundlæggende Skatteret 2015, Magnus Informatik, 8. udgave, 1. oplag, 2015

Schans Christensen, Jan:

Kapitalselskaber – Aktie- og anpartsselskaber, Karnov Group, 4. udgave, 1. oplag, 2014

Michelsen, Aage, Askholt, Steen, Bolander, Jane, Engsig, John, Madsen, Liselotte:

Lærebog om indkomstskat, Jurist- og økonomiforbundets forlag, 15. udgave, 1. oplag, 2013

Møller, Mogens Eggert:

»Om skatteneutralitetens renæssance og merværdiskatten i Danmark og Fællesmarkedet«, i
Afhandlinger fra Handelshøjskolen i København, 1967

Pedersen, Jan, Siggaard, Kurt, Bundgaard, Jakob, Jeppesen, Inge Langhave, Kerzel, Malene,
Pedersen, Susanne:

Skatteretten 2, Thomson reuters, 5. udgave, 1. oplag, 2009

Aagesen, Ole, Høegh, Erik, Møller, Jens:

Skattevejledning, eksempler og oversigter, Karnov Group, 19. udgave, 2015

SKAT:

Den juridiske vejledning 2016-2, version 2.8 – 01.08.2016

Ligningsvejledning

Artikler

Dansk Revision, *Ændringer i virksomhedsordningen – sikkerhedsstillelser*, læst den 28. april 2016;

<https://www.danskrevision.dk/nyheder/2016/03/aendringer-i-virksomhedsordningen-sikkerhedsstillelser/>

Forarbejder og betænkning

Forslag til lov om indkomstbeskatning af selvstændigt erhvervsdrivende
(Virksomhedsskatteoven)

Lovforslag L 107 (FT 1985-86, tillæg A)

Forslag til lov om ændring af virksomhedsskatteoven (Indgreb mod utilsigtet udnyttelse af virksomhedsordningen ved indskud af privat gæld m.v.), nr. 200 af 11. juni 2014

Forslag til lov om ændring af ligningsloven, kursgevinstloven, skattekontrolloven og kildeskatteoven, nr. 199 af 14. august 2012

Betænkning nr. 200 (FT 2013-2014, tillæg B)

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v., aktieavancebeskatningsloven, virksomhedsskatteoven og forskellige andre love og om ophævelse af lov om investeringsfonds, nr. 123 af 2. juni 2016

Høringssvar vedrørende Lovforslag L 200 af 11. juni 2014

Advokatrådet af 10. juli 2014

Danske Advokater af 9. juli 2014

Dansk Erhverv af 24. juni 2014

Landbrug & Fødevarer den 22. august 2014:

<http://www.ft.dk/samling/20131/lovforslag/l200/bilag/4/1393090.pdf>

Høringsskema fra Skatteministeriet af 11. august 2014

Høringssvar vedrørende Lovforslag L 123 af 23. februar 2016-05-04

FSR af 3. november 2015

Landbrug & Fødevarer af 3. november 2015

SEGES af 2. november 2015

Høringsskema fra Skatteministeriet af 23. februar 2016

Spørgsmål til Skatteministeren

Besvarelse af spørgsmål nr. 89 til lovforslag L 107 af 18. december 1985

Besvarelsen af spørgsmål 34 til lovforslag nr. 200 til lov nr. 992 af 3. september 2014

Besvarelsen af spørgsmål 38 til lovforslag nr. 200 til lov nr. 992 af 4. september 2014

Besvarelsen af spørgsmål 41 til lovforslag nr. 200 til lov nr. 992 af 4. september 2014

Besvarelsen af spørgsmål 787 til lovforslag nr. 200 til lov nr. 992 af 9. september 2014

Besvarelsen af spørgsmål 126 til lov nr. 992 af 26. November 2015

Aktionærlån:

<https://erhvervsstyrelsen.dk/ulovlige-kapitalejerlaan>

Marginalskatteprocenten i 2016:

<http://www.skm.dk/skattetal/statistik/tidsserieoversigter/marginalskatteprocenter-1993-og-1998-2016>

Momsdirektivet:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX:62012CJ0249>

Styresignal om aktionærlån:

<http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=2167885&vId=0>